

•A•S•D•

Z OBSAHU 1. ČÍSLA:

Máš jistotu, že ti Bůh hříchy
odpustil?

Tvoje bible a Ty
Jan Bunyan, muž zmltáný,
ale přece vítězící

Rozdělené království

Čas je Boží dar

Škola modlitby

Jak znáš svou bibli?

V bouři života

Bible — základ naší víry

Tvoje stopy

Tajemství člověka

Nejlepší bohoslužba

72

ZNAMENÍ DOBY





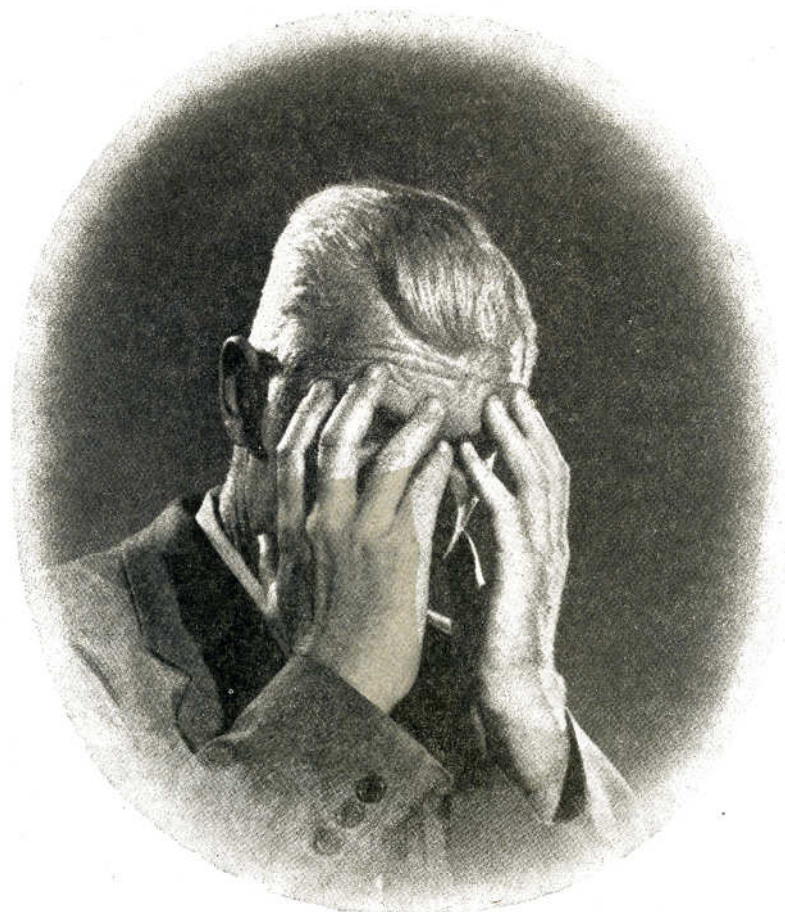
DVACÁTÉ STOLETÍ

*Svou práci máš rád
a povinností mnoho.
Stále se slovy na rtech,
že nemáš čas.
Máš svoji rodinu,
moderní byt,
možná chatu, auto.
Technický věk chceš využít.
To vše nám dal Bůh, abychom znali,
těšili se, vládli,
ale stali se i pány svého času —
— Bohem daného času . . .*

*Umíš čas využít, znáš jeho míru?
Dovedeš
od práce poslat modlitbu do vesmíru?
Pozvednout vzhůru hlavu
uprostřed davu, ruchu ulice?
Zastavit své auto podél silnice
a nepromarnit čas,
a vděčnost vyznat Bohu?
A na svých cestách
nepřestat vidět drobnosti,
Boží ochranu, péči,
malé zkušenosti.*

*Až dokážeš těžit z těchto chvil,
až poznáš, že v onu chvíli
svět pro tebe se zastavil —
pak čas jsi využil!*

PAVEL PETRÁČEK



MÁŠ JISTOTU,

že ti Bůh

hříchy odpustil?

KAREL ŠPINAR

Nejdůležitějším otázkám se věnuje obvykle nejméně pozornosti. V otázce našeho vztahu k Bohu a v jistotě, zda nám Bůh opravdu hříchy odpustil, je to podobné. Je mnoho lidí, kteří se domnívají, že mají hříchy odpuštěny, ale nevědí, že Bůh odpouští jen za určitých podmínek. Podívejme se, co o tom píše Písmo svaté.

V 6. kapitole evangelia Matouše od 5. verše hovoří Pán Ježíš o modlitbě. Svým posluchačům líčí, jak se modlí pokrytci. Varuje před takovou modlitbou, kterou se někdo modlí jen proto, aby ho lidé viděli, jak je zbožný. Varuje i před mnohmluvností, protože to je pohanský zlovyk. Bůh nevyslýchá podle množství odříkaných slov ani podle toho, jak se svatě u modlitby tváříme. Bohu záleží na tom, jaké je naše srdce. V 6. verši dává Pán Ježíš tuto radu: „...vejdi do svého pokojíka a zavři dveře...“ Od 9. verše nám podává vzor, jak se máme v tom pokojíku modlit. Tuto modlitbu dnes odříkávají milióny lidí po celém světě. Ale je tragické, že jenom málo lidí ví, co se modlí. Všimněme si třeba jen této věty: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům!“ Na závěr Otčenáše podává Pán Ježíš ještě připomínku. Je pozoruhodné, že ve své vzorové modlitbě se vrací znovu k jednomu bodu. Jeho připomínka je ve verši 14. a 15.: „Neboť odpustíte-li lidem jejich provinění, odpustí také vám váš Otec nebeský vaše poklesky. Neodpustíte-li však lidem, ani váš Otec vám neodpustí vaše hříchy.“

Není to jasná a jednoznačná podmínka k tomu, aby nám byly naše hříchy odpouštěny? Zopakujme si to ještě jednou: Pán Ježíš nás učí, abychom zašli do svého pokojíka a modlili se k Otci o odpuštění tak, „...jako i my odpouštíme našim viníkům“. To je ta jednoznačná podmínka. Jen kdo tuto podmínku splní, tomu

bude odpuštěno. Proto je v nadpisu naší úvahy otázka: Máš jistotu, že ti Bůh hříchy odpustil? Jinými slovy: Jsi si tím zcela jist, že ti Bůh odpustí, protože i ty jsi odpustil všem, kteří ti nějak ublížili?

Pán Ježíš je velmi dobrý psycholog, zná sklony lidského srdce. Ví, že tato podmínka — odpustit úplně, zcela, „ze srdce“ — je pro mnohého člověka těžká. Proto o této podmínce mluví obšírně v 18. kapitole evangelia Matouše. V Orientě je zvykem mluvit názorným způsobem v podobenstvích. I Pán Ježíš k lepšímu pochopení používá podobenství.

Učedník Petr přemýšlí o uvedené podmínce odpuštění. Proto přichází ke svému Mistru s otázkou, zda stačí, když odpustí ne jednou, ale sedmkrát. Aby si to Petr dobře zapamatoval (a také i my), odpovídá Pán Ježíš podobenstvím o králi, který účtoval se svými služebníky. Pozorujme, jak toto podobenství podává prof. Žilka v překladu do moderní češtiny:

»Proto království nebeské může být přirovnáno ke králi, který chtěl zúčtovat se svými služebníky. Když začal účtovat, byl mu přiveden jeden, který byl dlužen deset tisíc talentů. (Fantastická suma, asi 45 miliónů ve zlatě.) Poněvadž neměl čím zaplatiti, nařídil pán prodati jej, jeho ženu, děti a všechno, co měl, a zaplatiti. Služebník se vrhl na zem, klaněl se mu a prosil: „Měj se mnou strpení, a všechno ti zaplatím.“ Pán se slitoval nad tím služebníkem: propustil jej a odpustil mu dluh.

Sotva však ten služebník vyšel, setkal se s jedním ze svých spolumužníků, který mu byl dlužen sto denárů (asi 4 gramy stříbra), i uchopil a škrtil ho: „Vrať mi, co jsi dlužen.“ Jeho spolumužník se vrhl na zem a prosil ho: „Měj se mnou strpení, a zaplatím ti.“

Ale on nechtěl, nýbrž šel a vrhl jej do vězení, dokud by nezaplatil dluh. — Když spolumužník viděli, co se děje, velmi se zarmoutili, šli a oznámili pánovi, co se stalo. Tu si jej pán zavola a řekl mu: „Služebníče zlý, odpustil jsem ti celý onen dluh, poněvadž jsi mne prosil. Neměl ses i ty smilovati nad svým spolumužníkem, jako jsem se smiloval já?“ A rozhněval se jeho pán a dal jej bičicům, dokud by nezaplatil celý dluh. — Tak i můj nebeský Otec učiní vám, jestliže každý neodpustíte svému bratru ze srdce.“

Odpustit ze srdce je tedy první podmínkou k tomu, aby i nám bylo odpuštěno. Kdo takto odpustí, ten už neříká: „Odpouštím ti, ale do smrti si to budu pamatovat.“ To by nebylo odpuštění „ze srdce“.

Slovo Boží mluví i o dalších dvou podmínkách, bez kterých člověk neobdrží odpuštění. I o nich se musíme zmínit. Jsou napsány v knize Přísloví 28, 13: „Kdo přikrývá přestoupení svá, nepovede se jemu šťastně; ale kdo je vyznává a opouští, milosrdenství dojde.“ Tedy kdo svou vinu přikrývá, zatajuje, tomu se šťastně nepovede. Milosrdenství od Boha dojde ten, kdo má odvahu se k vině přiznat.

Je to těžké, přiznat se k vině? Snad to není těžké, když vejdemo do svého pokojíka a svou vinu vyznáme jen nebeskému Otci. Dokonce snad máme i z lidí nějakého dobrého známého, přítele, kterému jsme také řekli, co nás trápilo, co jsme měli na srdci. Ale přesto to nejtěžší je, jít právě za tím člověkem, vůči kterému jsme zhřešili.

Když jsi např. člověku zalhal, pak si Pán Bůh přeje, abys šel za tím člověkem a přiznal se, řekl mu to. Bez vymlouvání, bez vytáček. K vině se přiznejme tak, jak se stala. Aspoň si pro příště dáme pozor, abychom zase lhali, když cesta k nápravě je tak nepřijemná! Může se přihodit i taková situace, kdy pro nějaké špatné počínání poškodíme ne jednotlivce, ale veřejnost. V tom případě Bůh od nás požaduje, abychom se i veřejně přiznali.

Slyšíme-li slovo „přiznat se“, vybaví se nám v mysli automaticky i slovo „napravit“ chybu, kde je to možné. Celník Zacheus, o kterém bible píše, je nám v tom zářným vzorem:

Zacheus přistoupil k Pánu a řekl mu: „Hle, polovici svého jmění, Pane, dávám chudým; ošidil-li jsem koho o něco, vracím to čtyřnásobně.“ Ježíš mu odpověděl: „Dnes se dostalo spásy tomuto domu.“ (Luk 19, 8. 9).

Je to satan, který člověka zrazuje od toho, aby se přiznal, v čem chybil. Odvádí ho od splnění podmínek určených Bohem k odpuštění. Ukazuje mu lehčí, snadnější cestu, která zavádí hříšníka k tomu, že bere hřích na lehkou váhu. Je to cesta, která hříšníku pouze namlouvá odpuštění, ale ve skutečnosti mu žádné nepřináší. Je to ta široká, pohodlná cesta, která vede do zahynutí.



Druhá podmínka uvedená v Přísloví (kap. 28) je zanechat hříchů. V našem srdci musí být hluboká touha hřích zanechat, opustit a už se k němu nevracet. Každý známe svoje slabiny. Podle svého nejlepšího vědomí se musíme už napřed, preventivně vyhnout všem situacím, v kterých bychom mohli padnout. S Boží pomocí uzavřeme hříchů dveře do našeho srdce. Pokud je na nás, udělejme vše, abychom pádu předešli. Ovšem, všechny naše snahy budou bezvýsledné a k ničemu, pokud své srdce široce neotevřeme Ježíš Kristu, aby v něm přebýval. Čím více místa dáme ve svém srdci Pánu Ježíši, tím snadněji se nám podaří zanechat hřích. Pak s námi stává změna: přetváříme se v osobnost podobnou Pánu Ježíši. On v nás dokončí to, co už z vlastní síly vykonat neumíme. Tedy přiznat se k vině a zanechat ji.

V jednom našem městě měl kazatel možnost hovořit s mladým mužem v jeho bytě o závaznosti Božích přikázání. Mluvil i o přikázání „Nepokradeš“. Po skončené rozpravě řekl onen muž důvěrně kazateli: „Pojďte se mnou na půdu, něco vám ukážu.“ Když tam přišli, uviděl kazatel velkou sbírku různých přístrojů, dílenských nástrojů a nářadí, jaké se používají v továrně. Mladý muž řekl: „Pracuji v továrně. Každý den jsem pronесl skrz vrátnici v rukávu jeden z těchto nástrojů. Nikdo o tom neví. Ale dnes jsem si vlastně uvědomil, že to nebylo správné. Měl bych to vrátit, ale nemám k tomu odvahu. Raději bych to prodal a peníze za to dal na nějaký dobrý účel, třeba na rozšíření evangelia, na dílo Boží.“

Kazatel se usmál a řekl rozhodně: „Ne! Ty nástroje patří zpět do továrny. Pán Bůh nepotřebuje peníze získané nesprávným způsobem. Jen to klidně vraťte. Je chvályhodné, že jste nechal na sebe působit vliv Ducha Božího, který vás obviňuje z hříchů a přiznává se k vině. Ted mějte i odvahu vinu napravit. Uvidíte, že všechno dobře dopadne.“

Druhý den přivázel mladý muž na vozíku ke vchodu do továrny všechny nástroje. Spoludělníci se na něj zvědavě dívali. Ale jak bylo jejich překvapení, když jim řekl, že vrací to, co ukradl. Nesmáli se mu však. Získal si jejich úctu tím, že měl tolik odvahy k přiznání a k nápravě. I vedoucí oddělení mu odpustil, když mu po pravdě řekl, o co jde. Nejen, že nepřišel o místo, ale co je hlavní, žil spokojeně, protože měl čisté svědomí.

Odpustit ze srdce — přiznat se k vině — napravit ji podle možnosti. Splnit tyto tři podmínky žádá od nás Pán Bůh, má-li i nám být odpuštěno. Teprve kdo je splní, může mít jistotu, že mu Bůh odpustil.

Myslím, že v souvislosti s úvahou o odpuštění nám zbývá ještě říci, na koho se máme se svými hříchy obrátit, ke komu vlastně máme se svými hříchy jít. Že s nimi máme vejít do svého pokojíka, to jsme si už řekli. Ale na koho se tam máme obrátit, ke komu máme jít a vyznat je, to nám říkají následující verše Písma svatého. Volím znění katolického vydání Písma, jak nám je podává prof. Dr. Co. Stojí za to, dobře se nad nimi zamyslet:

1. epištola Janova 2, 1: „Moje děti, toto vám píši, abyste nezhřešili. A zhřeší-li někdo, máme přimluvce u Otce, totiž Ježíš Krista, spravedlivého.“
 - Evangelium Jana 14, 6: Ježíš mu řekl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci, leda skrze mne.“
 - Evangelium Matouše 11, 28: „Pojďte ke mně všichni, kteříž se loptíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím!“
 - Epištola Židům 8, 1: „Hlavní pak věc při tom, o čem mluvím, jest: Máme takového velekněze, který se posadil po pravici trůnu velebnosti v nebesích.“
- Ano, je to Pán Ježíš, náš velekněz a náš orodovník u nebeského trůnu, na kterého se máme s důvěrou obrátit, modlíme-li se za odpuštění. Boží podmínky k odpuštění hříchů jsou spravedlivé a jednoduše. Cestu k tomu, abychom dosáhli odpuštění, má každý otevřenou. Zamysleme se nad těmito Božími připomínkami a zkoumejme své nitro, zda se podle nich také v osobním životě řídíme, vždyť na jejich splnění je závislé nejen odpuštění, ale i náš život věčný.



nepospíchej

Čtení bible ti musí přinášet radost. Nesmíš se stát těžkou povinností. Nechtěj přečíst určitý počet kapitol ve stanovený čas. Přivykl bys mechanickému čtení, a tím bys mnoho nezískal. Vždyť čtení bible není zkouškou vytrvalosti jako maratonský běh nebo jiný druh sportu. Rychlá četba není moudrá ani potřebná. Nemá cenu ve čtení bible závodit. Proto nepospíchej.

Nedávno mi jeden můj přítel s hrdoostí sdělil, že za týden přečetl celou bibli. Mělo to nějaký význam? Mnoho nezískal — snad až na to, že se naučil rychle listovat. Možná, že vědomí této zdatnosti mu dalo jakési uspokojení, ale jeho duše z toho neměla žádný duchovní zisk. Takovým úspěchaným způsobem nelze objevit bohaté poklady v bibli ukryté.

Nad biblí je nutno rozjímat. Lépe učiníš, když přečteš jednu kapitolu pomalu, rozvážně a s modlitbou, než když přelouskneš celou knihu jedním dechem jenom proto, aby jsi splnil nějaké předsevzetí. Většina lidí vůbec neumí rozjímat, meditovat. Je to však velmi důležité umění. Chceš-li z této překladné knihy získat co nejvíc, musíš se tomuto opomíjenému umění naučit.

Udělej si čas na čtení bible. Vychutnávej ji v klidu. Zamysli se nad smyslem slov, která jsi četl. Připomínej si krásné myšlenky v ní obsažené. Budeš udiven, jak se ti tato kniha zalíbí.

Je pravda, že jsem se v minulém čísle zmínil o tom, že k přečtení Markova evangelia stačí asi hodina a k evangeliu Lukášovu snad půl druhé hodiny. Uvedl jsem to proto, aby každý čtenář měl do začátku chuť. Je skutečně možné tyto knihy přečíst tak rychle, ale není to naprosto nutné. Proč tak pospíchat? Jedno evangelium můžeš číst celé dny i týdny a budeš z toho mít velký užitek.

Sám někdy soustředěně uvažuji o několika stručných verších a vždy se mi to vyplatí!



Tvoje bible a Ty

V takové chvíli bible přímo září. Když ji posléze odložíš, máš pocit, že jsi se nacházel v přítomnosti Boží.

Zdánlivě suchá a bezvýznamná slova přímo ožívají a přinášejí úžasné myšlenky. Je to tak, jako když na jaře ze spící přírody vypučí sněženky. Statě, kterým jsi nikdy předtím nevěnoval pozornost, stanou se ti strunami harfy, na které andělé hrají nebeské melodie. Sám jsem často učinil tuto zkušenost.

Vezměme např. následující část z evangelia Lukášova: „I stalo se potom, šel do města, kteréž slove Naim, a šli s ním učedníci jeho mnozí a zástup veliký. A když se přiblížil k bráně města, aj, mrtvý byl nesen ven, syn jediný matky své, a ta vdova byla, a zástup města mnohý s ní. Kteroužto užřev Pán, milosrdenstvím hnut jest k ní, a řekl jí: Neplač. A přistoupiv dotekl se már. Ti pak, kteříž nesli, zastavili se. I řekl: Mládenče, toběť pravím, vstaň. I posadil se ten mrtvý, a počal mluvit. I dal jej matce jeho. (Luk 7, 11—15)

Přečtené verše nám na první pohled připadají jako zpráva o dobrém činu, vykonaném pro chudou vdovu. Známe to jako příběh o vzkříšení syna vdovy z Naim. Zamyslíme-li se však chvíli nad těmito slovy, doslova z nich zazáří láska, ušlechtilost a síla.

Najednou spatříš dva průvody a ne jeden. V prvním jde Ježíš se svými učedníky, ve druhém chudá vdova a truchlící lidé. Jeden průvod míří do městečka Naim, druhý ven. V čele jednoho průvodu jde Kníže života, v čele druhého vezou mrtvého. Jeden průvod je radostný, druhý zarmoucený. Náhle se oba průvody setkají a život vítězí nad smrtí. Tento příběh můžeme napsat jako:

„Přerušený pohřeb“. Ve skutečnosti tomu tak bylo. Příchod Pána Ježíše spočíval právě v tom, aby dal věčný život všem, kteří jej přijmou. Jeho oběť zaručuje vzkříšení všech věřících a na věky odstraní smrt.

Nebo přečteme si nyní stať u Lukáše 23, 50—53: „A aj, muž jménem Josef, jeden z úřadu, muž dobrý a spravedlivý. Kterýž byl nepovolil radě a skutku jejich, z Arimatie města judského, kterýž také očekával království Božího: Ten přistoupiv ku Pilátovi, vyprosil tělo Ježíšovo. A složiv je, obvinul v kment, a pochoval je v hrobě vytesaném, v kterém ještě nikdy žádný nebyl pochován.“

Po prvním přečtení má člověk dojem, že je to jen stručná zpráva o tom, co se stalo po ukřižování s Ježíšovým tělem. Ale okamžik! Nespíchej příliš! Přečti si tyto verše znovu a ještě jednou. Srovnej je s Janovým evangeliem (19, 38—40) a uvidíš vše v novém světle.

Hle! Přichází starší muž, opírá o kříž žebřík a leze po něm nahoru; druhý čeká s napětím pod křížem. Muž na žebříku vytahuje hřeby, kterými byl Ježíš přibit na kříž. Potřebuje však pomocníka. Je proto přistaven druhý žebřík a pozorovatel pod křížem, také starý muž, vystupuje nahoru. A pak oba snášejí mrtvé tělo dolů. Zacházejí s ním velmi něžně a opatrně. Možná, že si Mistrové ztuhlé ruce položili na svá ramena a mají dojem, jako by jim říkal: „Děkuji vám, přátelé, že jste přišli. Díky za pomoc.“ Jaká to vzácná myšlenka! Ve chvíli, kdy ho i jeho vybraní přátelé opustili a rozutekli se, přicházejí mu na pomoc tyto dva staří mužové — „tajní učedníci“! Nyní si uvědomíme, s jakou láskou mu vytáhli z těla hřeby, kterými ho nepřátelé ukřižovali.



V evangeliu Jana 21, 9–13 je další ukázka toho, jak se vyplatí tiše rozjímat nad biblí:

„A jakž vystoupili na břeh, uzřeli řevavé uhří a rybu svrchu položenou a chléb. Řekl jim Ježíš: Přineste ryb, kterýchž jste nalapali nyní. Vstoupil pak Šimon Petr, a vytáhl síť za zem, plnou ryb velkých, stopadesáte a tři. A ačkoli jich tak mnoho bylo, neztrhla se síť. Řekl jim Ježíš: Pojďte, obědvěte. Žádný pak z učedníků nesměl se ho otázati: Ty kdo jsi? věduce, že Pán jest. I přišel Ježíš, a vzal ten chléb, a dával jim, i rybu též.“

První dojem, který vyvolává tato zpráva je, že jde jen o popis posledního setkání Pána Ježíše s učedníky u Galilejského moře. Dalším studiem však poznáme, kolik duchovního požehnání je zde skryto.

Povšimni si, že hned na začátku tam bylo „řevavé uhří“. Kdo ho zapálil? Rozhodně Ježíš. Kdo jiný? Ne pro sebe, ale pro své prochladlé, unavené učedníky, kteří se celou noc lopotili a nic neulovili. A On položil na oheň i rybu, jak to bylo od něho milé a pozorné, že jim v tak časnou hodinu přichystal jídlo! A pak je vyzval, aby se najedli. Ježíš řekl: „Pojďte, obědvěte,“ my bychom dnes řekli: „Pojďte se nasnídat.“

Překrásný, nezapomenutelný výjev! Ježíš, Pán života, který právě vstal z mrtvých, vyzývá své pozemské přátele, aby s ním pojedli! Je to rozhodně jedno z nejnežnějších pozvání bible. Jelikož snídaně je první denní pokrm, toto jídlo znamenalo pro učedníky

začátek nového dne a ve skutečnosti i nového života. Skoncovali provázky s rybolovem na moři. Od té chvíle měli vyjít v Mistrově jménu a měli získávat lidi pro království Boží.

Čtvrtou a poslední ilustraci si najdeme ve Skutcích apoštolů 9, 36–42:

„Byla pak jedna učednice v Joppen, jménem Tabita, což se vykládá Dorkas. Ta byla plná skutků dobrých a almužen, kteréž činila. I stalo se v těch dnech, že roznemohla se, umřela. Kterouž umyvše, položili na síň vrchní. A že byla blízko Lydda od Joppen, uslyšavše učedníci, že by tam byl Petr, poslali k němu dva muže, prosíce ho, aby sobě neobtěžoval přijíti až k nim.“

Tedy vstal Petr, šel s nimi. A když přišel, vedli jej na síň. I obstoupily ho všechny vdovy, plačíce, a ukazující sukně a pláště, kteréž jim dělala, dokud s nimi byla Dorkas. I rozkázav všemným vyjít ven Petr, poklek na kolena, modlil se, a obrátiv se k tomu tělu, řekl: Tabito, vstaň. A ona otevřela oči, a uzřevši Petra, posadila se. A podav jí ruku, pozdvihl ji, a povolav svatých vdov, ukázal jim ji živou.

I rozhlášeno je to po všem Joppen, a uvěřili mnozí v Pána.“

Čtenáři bible si většinou myslí, že jde o nějakou úctyhodnou, starou paní, která založila dobročinnou společnost, pilně šila pro chudé, pak onemocněla a pravděpodobně zemřela stářím. Celý děj je tedy docela běžný — až na úžasný zázrak na konci. Ale povšimněme si tohoto příběhu lépe. Jak se

jmenovala tato žena? Tabita neboli Dorkas. Zdá se, že Dorkas byla přezdívka. A co znamená slovo Dorkas? Především gazelu! Tato prostá skutečnost mění obraz děje! Tabita nebyla roztomilá stará paní na pokraji hrobu. Naopak, byla mladá, silná, nadšená, a pobíhala neúnavně od jednoho potřebného člověka ke druhému. Byla tak čilá, že ji celé město znalo jako „paní gazelu“. Možná, že měla i velké zářící oči jako gazela, oči, které se soucitně zajímaly o lidské starosti a strasti. Nevěřím, že by zemřela sešlostí věku. Mám dojem, že tolik pečovala o druhé, až se upracovala k smrti. Není divu, že lidé vzkázali pro Petra, aby ji vzkřísil! Tamější malý sbor ji potřeboval. Proto to Bůh učinil.

Těchto několik nahodilých příkladů ukazuje, jak může každý — skutečně každý — nalézt v bibli nejužasnější podněty a myšlenky. Kdo se dostatečně a s modlitbou zamyslí nad verši této knihy, tomu téměř každá stať přinese podobný užitek.

To je snad největším důkazem inspirace bible. Bible inspiruje své čtenáře. Oživuje mysl, povznáší myšlenky a přináší radost srdci.

Nic nemůže přinést tolik duchovního nadšení, povznesení myslí tolik hluboké a trvalé radosti jako čtení této knihy.

Začni ji číst i ty a uvidíš. Čti soustavně a pomalu. Čti pečlivě a s úctou. Čti s touhou a získáš veliké a úžasné hodnoty.

A. M.

MILOSLAV ŠUSTEK

JAN BUNYAN

muž zmítaný,
ale přece vítězí

V době, kdy Komenský bloudil cizinou a národ český lká, narodil se roku 1628 ve vesnici Elstowu u města Bedfordu „z nízkého a nepatrného rodu“ Jan Bunyan. Jeho otec byl kotlář a tomuto řemeslu vyučil i svého syna. Jan říkával, že pochází z jedné z nejpopovrženějších a nejnižších rodin. Kotláři totiž bývali v oné době kočovníky a netěšili se dobré pověsti. Kdykoli mluvil Bunyan o svém původu, citoval slova apoštola Pavla: „Což bláznivého jest u světa, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a to, což jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné. A neurozené u světa a za nic položené vyvolil Bůh...“ (1 Kor 1, 27.28)

O svém dětství praví, že žil bez Boha na světě a patřil mezi „syny vzpoury“. S velkou lítostí vzpomínal vždy na svůj chlapec-ký a jinošský věk. Klení, dušování, lkání a rouhání bylo u něho běžné jako u mnohých jeho přátel, které někdy v hříších předčil. Stal se jejich uznávaným vůdcem. I když se nedopouštěl hrubých přestupků proti mravnosti, přece můžeme říci, že skutky těla u něho vítězily nad skutky ducha. Tak velice se vzdálil od Boha, že mu hrozilo věčné zahynutí i časné tresty světských zákonů, které přestupoval. — Bůh však praví: „Živí jsem já, žeť nemám líbosti v smrti bezbož-

ného, ale aby se odvrátil bezbožný od cesty své a živ byl.“ (Ezechiel 33, 11a)

Bůh měl a dodnes má mnoho cest k zachráně marnotratných synů. Prokazuje jim mnohé milosrdenství a divným způsobem zasahuje do jejich života. Tak tomu bylo i u Jana Bunyana. Jednou spadl do mořské zátoky, ale Bůh nedovolil, aby zahynul v moři. Jindy spadl s lodky do řeky Ouse u Bedfordu, ale ani zde Pán nedopustil, aby zahynul marnotratný syn. V osmnácti letech se stal vojákem parlamentního vojska. Při obléhání Leicestru roku 1645 byl na stráž. Jeden přítel jej však žádal, aby jej mohl na stráž vystřídat. Nepřátelská koule zasáhla hlavu jeho přítele. Bunyan měl tolik důkazů Boží dobroty a ochrany, ale nic jej dosud neprobudilo k obrácení.

Ve svých devatenácti letech se oženil s chudobnou, ale zbožnou dívkou, která měla vzácné náboženské knihy. Tyto knihy četl se svou ženou a rád jí naslouchal, když mu vyprávěla o svém zbožném otci. Spisy jej sice neprobudily k celému následování Pána, ale vzbudily v něm touhu po vnější nápravě života. Začal dvakrát denně chodit do kostela, klaněl se knězi i oltáři a všemu, co souviselo s chrámem. Jeho náboženství bylo jen formální. Brzy poznal, že obřady samy nemohou poskytnout jeho duši pravý pokoj. Zmítán různými pochybnostmi začal se zase pomalu vracet ke klení a zlořečení. Tu však Bůh k němu promluvil ústy jedné zkažené ženy, která mu řekla: „Neznám tak bezbožného člověka, jako jste Vy. Svým klením byste mohl zkazit všechnu mládež města.“ Bunyan se velice zastyděl a od té chvíle přestal klít, zaklínat se a brát Boží jméno nadarmo. Pána Ježíše a jeho lásku však málo poznal.

A tu se jednoho dne setkal s chudým mužem, který dovedl poutavě vyprávět o bibli a vydával mu své osobní svědectví o Bohu. Bunyan začal pilně číst bibli. Zvláště jej zajímaly historické knihy. Epištoly Pavlovy jej nevábily, neboť dosud hledal spravedlnost pocházející z lidských skutků a z obřadů. Dosud si také líboval v tanci a jiných světských zábavách. Až jednou přišel do Bedfordu za svým řemeslem. Tam slyšel několik věřících žen vyprávět o duchovních věcech. Jan naslouchal s velkým zájmem, jak hovořily o znovuzrození, o působení Ducha Božího na lidskou duši, o převrácení každého lidského srdce. Vydávaly si vzájemně svědectví o tom, jak je Bůh navštívil svou láskou zjevenou v Kristu Ježíši a jak jsou vírou v Krista a jeho milostí obrněny proti satanským útokům. Hrozily se své vlastní spravedlnosti, kterou nazývaly rouchem ohyzdným. Mluvily krásnou biblickou řečí a bylo až milo jim naslouchat.

Bunyan nyní poznal, že je ztraceným hříšníkem. Zatoužil celým svým srdcem po Kristově spravedlnosti. Slovo Boží jej usvědčovalo z hříchu. Přitom však přemýšlel i o zákoně Božím dnem i nocí. Čím více četl v bibli, tím více toužil po čerstvých Božích vodách. Nalezl poklad v nebi. Poznal, že se na něj vztahují slova věrného svědka Ježíše Krista: „Pravíš: Bohatý jsem a zbohatl jsem a žádného nepotřebuji. A nevíš, že jsi bídný a mizerný i chudý i slepý i nahý.“ (Zjev 3, 17)

Pravil-li Pán Ježíš Petrovi: „Šimone, Šimone, aj satan vyprosil, aby vás třibil jako pšenici!“, pak to platilo i o Janu Bunyanovi. Čím více totiž hřešíme, tím větší právo má na nás nepřítel spasení. Měl určité právo na Petra i na Bunyana, který se do-

stal do styku s fanatiky „rantery“; ti založili tzv. „Společnost lásky“, kde docházelo i k nemorálnostem. Apoštolu Petrovi řekl Spasitel: „Ale jáť jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá. A ty někdy obrátíš se, potvrzuj bratří svých.“ (Luk 22, 31. 32) Tak nezhylnula ani víra Jana Bunyana a on po mnohých zkouškách a těžkých duchovních zápasech začal utvrzovat v poznání pravdy i druhé. Stal se z něho kazatel spravedlnosti Kristovy. Nyní si zvláště oblíbil epištoly Pavlovy, kde apoštol ustupuje do pozadí a vyvyšuje Krista a jeho milost. V dalších bojích se satanem byl povzbuzen proroctvím Izaiáše v 53. kapitole, kde je řeč o Muži bolesti, jenž vzal naše hříchy na sebe. Tam načerpal novou sílu, když poznal, že křesťanský Bůh je soucitným Bohem a Kristus trpícím Bohem. Nesčetnými vnitřními zápasy prošel Bunyan, než se stal vskutku svobodným dítkem Božím a než mohl svobodně a směle kázat evangelium spásy. Když vystupoval ke dveřím kazatelny, cítil se strašně hříšný a pln strachu.

Těžká zkouška přišla na Bunyana, když mu zemřela manželka, s níž žil dvanáct let a která mu byla velkou posilou. Jelikož měl také slepou dcerušku, oženil se podruhé roku 1659. Roku 1660 pak přišla další zkouška. V parlamentě vyšel zákon povolující jen anglikánskou církev. Každý kazatel, který se nechtěl stát anglikánem, byl sesazen a vyhnán ze své farnosti. Bunyan konal nyní kázání tajně v noci ve stodolách a povzbuzoval lid. Brzy byl uvězněn. Pak následovalo dvanáct let jeho nesvobody. Anglická vězení byla tehdy přeplněna věřícími, z nichž osm tisíc zemřelo ve vězeních. Roku 1672 vyšel královský patent zaručující náboženskou svobodu všem, tedy i Janu Bunyanovi.

Po mnohých bojích a trampotách napsal Bunyan své hlavní dílo „Cesta křesťana“. Je to poetické vyličení vývoje vnitřního života v podobě putování, jehož jednotlivé události jsou osvětlovány biblí. Vedle bible je to snad nejrozsáhlejší kniha na světě. Její jméno překročilo daleko hranice Bunyanovy vlasti. E. G. Whiteová vydává toto svědectví: „V odporném vězení obklopen rozmařilci a zločinci dýchal Jan Bunyan pravé ovzduší nebes. Tam sepsal svou překrásnou alegorii o cestě poutníka ze země zkázy do nebeského města. Po více než dvě stě let tento hlas z betfordského vězení mluvil jímavou řečí k lidským srdcím. Bunyanova „Cesta poutníka“ a „Hojná milost pro vůdce hříšníků“ uvedla mnohé kroky na stezku života. (GC 252) Všechny spisy Bunyanových bylo asi šedesát.

Vliv tohoto kazatele a spisovatele byl veliký. Mnozí jej nazývali „biskupem Bunyanem“, který zůstal na výši svého vlivu, i když do smrti nepřestal konat své kotlářské řemeslo a žil v nejprostších poměrech. Na konci svého života jel smířit umírajícího muže s jeho synem. Otec odpustil synovi a Bunyan nesl tuto zvěst jeho synovi do Londýna. Na cestě však promokl, onemocněl a 31. srpna roku 1688 ve věku 60 let nemoci podlehl.

Nad jeho životem můžeme směle napsat slova apoštola Pavla: „Milostí Boží jsem to, co jsem.“ (1 Kor 15, 10) „Věrnáť jest tato řeč a všelijak oblíbeníhodná, že Kristus Ježíš přišel na svět, aby hříšné spasil, z nichž já první jsem.“ (1 Tim 1, 15)

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

Šalomoun byl velký stavitel, úspěšný organizátor říše, slavný básník a moudrý soudce. K dosažení svých cíťádostivých cíťů však používal krutých způsobů a svůj lid přetěžoval nucenými pracemi tak, že se posléze stali jeho nepřáteli. To se projevilo při jeho smrti, kdy se představitelé národa sešli v Sichem a chtěli si zvolit nového krále. Než korunovali Šalomounova syna Roboáma, vyžádali si od něho slib, že jim břemena zmenší. Roboám uposlechl rady svých pošetilých mladých přátel a neuznal tento oprávněný požadavek. To mělo za následek, že se deset kmenů od domu Davida odtrhlo a založilo vlastní království pod vládou Jeroboáma I.

Od té doby vládli izraelskému národu dva králové. Severní království Izraele spravovalo větší území a mělo více obyvatel než jižní království judské. Jeho vláda však byla velmi nestálá. Během 200 let trvání mu vládl dvacet králů, z nichž mnozí zemřeli nepřírodnou smrtí. Severní národ se bouřil proti králi i proti Bohu, upadl do velké nemravnosti a do pohanského modlářství, prožíval soustavné války a krveprolití, až byl posléze poražen a vyhlazen. Jeho obyvatelstvo bylo odvedeno do zajetí a zaniklo mezi tamějšími lidmi.

Ale jižní království si udrželo monarchii krále Davida a neopustilo náboženství svých předků jako učinil jeho severní soused. Všechny dvacet judských panovníků, kteří následovali po Šalomounovi až do chvíle, kdy posledního sesadil Nabuchodonozor, byli s výjimkou jednoho, — z rodu Davidova. Toto jižní království přežilo severní království o 135 let. Jeho konec nastal tehdy, kdy byli jeho obyvatelé odvedeni do babylónského zajetí. Ale ani tam národ nezaniknul. Lid judský se seskupil kolem proroků a dalších duchovních vůdců, po několika desetiletích získal opět samostatnost a vrátil se do vlasti.

Archeologické důkazy nám toto období rozdělených království dostatečně osvětlují. Některé z nich jsou dokumentární, jako honosné nápisy cizích králů, pečeti, dopisy a jiné záznamy. Mnoho důkazů tvoří zříceniny budov, lidová tvorba a jiné archeologické předměty, postrádající nápisy.

Nejstarší archeologický důkaz, týkající se události z tohoto období, pochází z Egypta, a je to pomník krále Šesáka, biblického Sesáka. Krátce po Šalomounově smrti přitáhl Sesák, první král dvacáté druhé dynastie, s vojskem do Palestiny. Bible se zmiňuje pouze o jeho vítězství a o vyloupení Jeruzaléma. (1 Král 14, 25—28; 2 Par 12, 1—11) Další zprávy o této výpravě získáme ze Sesákova vítězného nápisu, vytesaného do zdi velkého Amenova chrámu v Karnaku. Tento slavný nápis praví, že Sesák dobyl během svého tažení do Palestiny nejen Jeruzalém, ale i mnoho dalších měst v obou židovských královstvích a pak se teprve vrátil vítězně do Egypta. Ve vykopávkách Meggida, města, které postavil egyptský král, byl nalezen úlomek dalšího vítězného Sesákova pomníku. To potvrzuje, že král se nevychloubal planě.

V dalších dvou stoletích nehrál Egypt v životě dvou židovských národů důležitou úlohu. Na jeho místo přišla Asýrie, nová mocnost, která povstala na východě v 9. století př. Kr. Tato říše, rozkládající se od Perského zálivu až ke Středozemnímu moři, se usilovně snažila podrobit si všechny státy Sýrie a Palestiny. Asýrie zůstala po dvě stě let nejsilnější politickou mocí, s kterou se izraelská království musela potýkat, a to až do konce 7. století př. Kr., kdy byla zničena Médo-Peršany a Babylóny.

V minulém století bylo vykopáno mnoho záznamů asyrských králů. Osvětlují vztah ke království Izraele a Judy. Oficiální asyrské zprávy uvádějí jménem devět židovských králů z celkového počtu 36, kteří vládli po Šalomounovi až do zničení asyrské říše. Pojednávají o vojenských taženích proti Izraeli, o dani, kterou platili asyrské vrchnosti, o vzpouřách a podrobení, o konečné porážce severního království a odvezení jeho zbývajících obyvatel. Počínaje Salmanazarem III. v 9. století př. Kr. až po Asurbanipala v 7. století byli téměř všichni asyrští králové nějak v souvislosti s Izraelem nebo Judou. Proto se zmiňují ve svých úředních zprávách o jednom nebo druhém království. Tyto zprávy osvětlují nejen úsek biblických dějin v onom období, poněvadž uvádějí podrobná fakta a události, o nichž se pisatelé bible zmiňují jen letmo. Bible se totiž zabývá více náboženskými dějinami než dějinami běžného a kulturního života národa.

Bylo by to únavné, kdybych vypočítával všechny biblické události, jež asyrské objevy poněkud osvětlily. Zmíním se zde jen o jednom či o dvou případech. Mezi nejvýznamnější zprávy asyrské, týkající se biblických dějin, je zpráva o Senacheribově tažení proti králi Ezechiášovi. Bible ji uvádí podrobně na třech místech Starého zákona. (2 Král 18, 19; 2 Par 32; Iz 36 a 37) Senacheribovy zachovalé a podrobné doklady (jeden je uložen v Londýně, druhý v Chicagu), mluví o jeho vojenském tažení do Palestiny v roce 701 př. Kr. Je přirozené, že tento panovník se vychloubá svým velkým úspěchem, mluví o tom, kolik měst dobyl a kolik daní mu Ezechiáš musel zaplatit. Zanechal po sobě celou řadu plastických reliéfů, vystihujících jednu fázi oné výpravy. Tyto reliéfy pokrývaly kdysi několik zdí velkého sálu v jeho ninivetském paláci, ale dnes jsou v Britském muzeu. Je to celá série výjevů z dobývání a porážky palestinského města Lachis. Znázorňují asyrskou armádu blížící se k městu, potom dobývání pomocí strojů i vojska a posléze jak se obyvatelé města vzdávají. Výjevy představují nešťastné Židy, kteří opouštějí Lachis a putují do zajetí. Někteří jejich vůdcové jsou znázorněni, jak leží před králem a prosí o milost, jiní jsou probodeni anebo jim je stahována kůže s těla.

Při této příležitosti král Jeruzalém nedobyl a vrátil se s nepořízenou do vlasti. Raději o tom nemluvil, a vyjádřil se pouze, že zavřel Ezechiáše v jeho městě jako ptáka v kleci. Chce však budít dojem, že odešel

z Palestiny jako slavný vítěz. Později na město znovu vojensky zaútočil, ale dopadlo to špatně a jeho vojsko bylo před Jeruzalémem poraženo. Bible přisuzuje tuto porážku božskému zásahu. (2 Král 19, 35; Iz 37, 36) Řecký historik Herodotus potvrzuje tuto událost a praví, že viděl v jednom egyptském chrámu pomník na památku katastrofy, kterou utrpěla Senacheribova armáda. Je to přirozené, že asyrský král nezanechal o této nepodařené výpravě žádnou zprávu. Jako většina orientálních panovníků nezmiňoval se o svých nezdarech anebo o neštěstí, jež jeho země nebo armáda utrpěla.

Bible nám podává zprávu, že krátce po této neúspěšné akci zabili Senacheriba jeho dva synové. (2 Král 19, 37; Iz 37, 38) Ti pak uprchli do země Ararat, kterou známe z asyrských záznamů pod jménem Urartu. Asyrské záznamy Senacheribových nástupců — jeho syna, korunního prince Esarhadona a vnuka Asurbanipala — objasňují tuto stručnou biblickou poznámku o jeho smrti a doplňují i další příběhy bible. Do vídáme se, že oba bratři, kteří otce zavraždili, se pokusili uchvátit trůn svého mrtvého otce a vyvolali krátkou občanskou válku. Korunní princ Esarhaddon je však přemohl a vypověděl do vyhnanství. Asurbanipal později praví, že dostal vrahy svého děda do rukou a obětoval je jako opožděnou oběť na témže místě, kde oni zavraždili krále. Mluví též o tom, že je odpravil stejným způsobem jaký volili oni — zabil je sochami ochranných božstev. Tím je potvrzeno biblické tvrzení, že Senacherib byl zabit v chrámě. O tom se asyrské záznamy nezmiňují. Čtenář na základě těchto příkladů vidí, jak asyrské zprávy doplňují historickou informaci bible, anebo jak zprávy Písma často přinášejí informaci, kterou nepřinášejí obecné nápisy.

Vykopávky různých palestinských měst přispěly k lepšímu pochopení tohoto údobí. Dvě expedice kopaly na místě, kde bylo izraelské hlavní město Samaří, jež v 9. sto-

letí př. Kr. založil král Omri. Pahorek, na němž stálo, byl v údolí, obklopeném ze všech stran horami. Tato příznivá poloha tvořila přírodní obranu. Pahorek byl dlouho neobydlen, protože neměl vodu. Teprve, když se palestínští naučili stavět vodotěsné nádrže, v nichž se udrželo potřebné množství dešťové vody pro velký počet městských obyvatel, vzniklo zde město. Cement byl vynalezen asi 100 let před Omrim, a proto Omri mohl zvolit za hlavní město strategicky dobře umístěný pahorek, bez ohledu na přírodní zdroj vody. Při vykopávkách v Samaři našli archeologové obrovské nádrže na 40 000 tun vody, a to byla již dostatečná zásoba pro 25 000 lidí. Díky těmto nádržím mohlo Samaří odolávat dlouhému obléhání např. Asyrských. Trvalo tři roky, než asyrští znalci válečné techniky dokázali přimět město, aby se vzdalo. (2 Král 18, 9. 10)

Při vykopávkách v Samaři objevili palác Omriho, rozšířený Achabem, jeho synem. Velký ohlas vyvolaly četné umělecky vyrobené desky ze slonoviny, které se našly v troskách královského paláce. Byly to pozůstatky Achabova domu ze slonoviny. Tato stavba musela působit velkým dojmem na jeho současníky, poněvadž se Písmo o ni zvlášť zmiňuje. (1 Král 22, 39) Nálezy svědčí o tom, že zdi tohoto domu byly obloženy nádherně vyřezávanými deskami ze slonoviny, zdobenými zlatými fóliemi a barevnými kamenky. Když v roce 722 př. Kr. Asyřané dobyli město, odřezali desky ze slonoviny a odvezli si je do Asýrie. Přitom některé kusy poškodili a nechali je na místě, kde je dnes moderní archeologové vyprostili z trosk Achabova paláce. Desky, které vojáci sejmuli ze zdí paláce neporušené, převezli do Asýrie, kde pravděpodobně zdobily tamější královské paláce. V jejich sutinách totiž při nedávných vykopávkách našli mnoho stejných kusů. Je vidět, že plakety ze slonoviny, nalezené v asyrských palácích v Nimrod a Ninive, pocházely buď z Achabova domu v Samaři anebo je

vyrobili ti umělci, kteří zdobili slonovinou Achabův palác.

V Samaři vykopali archeologové i několik kusů nádob, opatřených nápisy. Jsou to poturzenky za olej a víno, odváděné jako daň do královských zásobáren. Doklady z jiného, běžně užívaného materiálu — (papyrus, dřevo, kůže, ve vlhké půdě Palestiny) dávno zetlely, ale ojedinělé poznámky, umístěné na rozbité části nádob, se uchovaly až dodnes. Samařské střepe, jež náleží do této skupiny dokladů, byly psány bezprostředně po Achabově kralování.

Tak získala moderní věda ukázky izraelského písma a jazyku, kterých užívali lidé za velkých proroků Eliáše a Elizea, a jména osob, dochovaná na těchto úlomcích, urhají zajímavé světlo na náboženské založení obyvatel. Poplatníci jsou uvedeni jménem, a složení těchto jmen dokazuje, že více jmen je v souvislosti s Bohem izraelským — Jahvem (např. Jadaiah, Jehoiahah atd.) než s kananejským bohem Bálem (Baalzamer, Abibaal atd.), jehož modloslužbu zavědla bezbožná Achabova žena Jezábel. Tyto doklady jsou živým ztělesněním pravdivosti slov, která Bůh řekl Eliášovi ve chvíli, kdy prorok byl nanejuvš zoufalý a měl dojem, že zůstal v celém národě jediný, kdo ještě uctívá pravého Boha. Dostal ujištění, že 7000 dalších lidí nesklání svá kolena před Bálem (1 Král 19, 14—18) a že jeho boj proti pohanskému bohu Bálovi nebyl rozhodně marný. Nenápadné daňové sturzenky ze Samaři, napsané na střepech nádob, mluví o lidech, kteří se narodili za krále Achaba. Dokazují též, že bylo více těch, kteří dávali svým dětem jméno spojené se jménem Jahve, než rodičů, kteří uctívali Bála a dokázali to jmény, jež svým synům dávali. Tento objev je ukázkou toho, jak archeologie objasňuje a potvrzuje podrobnosti biblického děje.

Tuto bohatou kapitolu z dějin rozděleného izraelského království doplníme řadou dalších zajímavých archeologických dokladů. Dr. S. H.

ČAS JE BOŽÍ DAR

Každý den získáváme znovu nový čas. Každých 24 hodin nového dne by mělo být použito ke chvále Boží, k požehnání našim spolubližním a ke spásě nás samých. Ne den tvoří člověka, ale my lidé tvoříme naše dny. Je to v našich rukou, hodné z něj utvořit. Nezáleží na tom, kolik takových dnů prožijeme, nýbrž na tom, abychom jim propůjčili cenu a krásu. Jak to však docílíme?

Když věřící ve Starém zákoně chtěl přijít s vadnou obětí, nebyla jeho oběť vůbec přijata. Kdo neposvětil Pánu ty nejlepší hodiny dne, čas největší svěžesti a životnosti, ale musí si nejdříve přecíst noviny a uspořádat jiné všední povinnosti, které se mu zdají důležitější, ten se připravuje o největší Boží požehnání. Avšak na Božím požehnání záleží vše. Ježíš, Syn Boží, praví: „Hleďte tedy nejprve království Boží a jeho spravedlnost, a toto všechno bude vám přidáno!“ (Mat 6, 33) Čím více povinností nám nový den ukládá, tím důležitější jsou chvíle rozjímání. Luther se modlil tím více, čím více byl zaměstnán.

Každý den by měl člověk poslouchat aspoň trochu dobré hudby, přecíst si pěknou báseň, zadívat se na pěkný obraz a

radovat se z krás přírody. Je toho tolik, co pramení z Boží ruky a činí den cennějším a krásnějším! Zamysleme-li se dobře nad tím, pak poznáme, že neuplyne ani jediná hodina, kdy by nám Pán Bůh neprojevil něco dobrého.

Nenarodili jsme se proto, abychom jen pracovali. Kdo se připravuje na věčný život, nesmí se nechat štvát časem. Vypnutí z práce a přestávky jsou nezbytné. Lidé, kteří nemají čas na odpočinek a osvěžení, jsou dříve nebo později přinuceni najít si čas pro nemoc. Každý křesťan musí mít čas pro své bližní. Musí být ochoten pomoci potřebným, aniž by očekával odměnu. Pomáhá jen pro radost z toho, že vůbec může pomoci. Jistý spisovatel napsal: „Za ztracenou považují každou hodinu, v které jsem neudělal něco dobrého svým perem nebo svým jazykem.“ Naše štěstí spočívá v uskutečnění dobrého. Chceme-li být šťastní ve svém životě, rozmnožujeme štěstí jiných; radost, kterou jsme rozdali, se vrátí do našeho vlastního srdce.

Náš den musíme správně započít, ale musíme jej také správně ukončit. A co by bylo lepšího, než si před spaním znovu pře-

číst několik slov k zamyšlení z drahé Knihy knih — bible — a uvažovat o nich?

Jednou přijde den, který bude naším posledním. Kdy přijde, nevíme. Pak bude náš život u konce; nebudeme mít již více žádnou příležitost konat dobro. Nenabádá nás to k tomu, abychom žili tak, jakoby každý den byl dnem posledním? Vždyť může být poslední. Nepřivolává nám velice důrazně neodkládat s dobrým na den příští, který možná ani nepříjde? Nepřesvědčuje nás to o tom, abychom pochovali nenávist, dokud je večer, napravili nesprávnost, dřív než zajde slunce a darovali lásku, pokud je den, dokud je k tomu příležitost?

Nikdy v životě nemá to dnes takovou důležitost jako v době nemoci nebo nebezpečí a ve stáří, kdy nevíme, jestli ještě vůbec bude zítřek. Každý den může být poslední — a to mu dodává jeho váhu, vážnost nebo odpovědnost, které se nemůžeme zbavit. Jak dobré, můžeme-li s Davidem říci: „V rukou tvých jsou časové moji.“ (Ž 31, 16) Jen tak víme: Naše minulost patří Božímu milosrdenství — naše budoucnost Boží prozřetelnosti — naše přítomnost Boží lásce. P. P.

MODLITBA ZA UZDRAVENÍ

„Jest-li kdo z vás zkormoucený? Modli se. Pakli jest kdo myslí dobré, prozpěvuj.

Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších sboru, ať se modlí za něho, mažice jej olejem ve jménu Paně.

A modlitba víry uzdraví neduživého, a pozdvihneť ho Pán; a jestliže jest co prohrěšil, budeť jemu odpuštěno.“ (Jak 5, 13–15)

Kristus je dodnes velikým lékařem

„Pán Ježíš přišel na tento svět jako neúnavný pomocník. On „nesl nemoci a vzal na sebe naše bolesti“ tak, aby mohl sloužit v každé době a v každé nouzi.

Je naším útočištěm v nemoci i ve zdraví. „Jako se otec slitovává nad svými dětmi, tak se Pán slitovává nad těmi, kteří se ho bojí. Poslal své Slovo, aby je ozdravělo a zachránilo, aby nezemřeli.“ Bůh je ochoten i dnes navrátit zdraví nemocným, právě tak, jako tehdy, když Duch svatý mluvil tato slova skrze žalmistu. Kristus je tentýž soucitný lékař, jako jím byl za svého pozemského života. Je v něm uzdravující moc pro každou nemoc a posila pro každou slabost.

Pramen léčivé síly

Boží přání pro každé dítě je vyjádřeno ve slovech: „Nejmilejší, žádám obzvláště, aby ses dobře měl a zdrav byl, tak jako duše tvá dobře se má.“ (3 Jan 2)

On je tím, „kterýž odpouští tobě všechny nepravosti, který uzdravuje všechny nemoci tvé, který vysvobozuje od zahynutí život tvůj, který tě korunuje milosrdenstvím a mnohým slitováním“. (Žalm 103, 3. 4)

Nutná je spolupráce s Bohem

Před Bohem jsou přírodní zákony právě tak svaté, jako Desatero. Zdraví je možno udržet a znovu získat jen tam, kde se dodržují životní zákony. Bůh vidí mnoho lidí, kteří trpí následkem svých špatných zvyků. Mnohým by mohlo být zdraví vráceno, museli by však učinit potřebné k jeho novému nabytí. Vidíme-li takto trpící lidi, měli bychom je upozornit na jejich špatné zvyky, které ubírají jejich tělesné i duševní síly. Zdraví si udržíme jen tehdy, budeme-li poslušní pokynů, které Bůh vydal pro blaho lidí.

Použití léčebných sil

Kdo hledá uzdravení na modlitbě, neměl by zanedbávat užívání léčebných prostředků, pokud je má k dispozici. Není to žádný projev nedůvěry, užíváme-li pomocných prostředků, které Bůh dal ke zmírnění bolesti. Není projevem nedůvěry vykonat vše, aby se nemocný uzdravil. Bůh obeznamil lidi se zákonem života a tyto vědomosti je třeba využít. Je nutné využít každé možnosti, sloužící k udržení zdraví. Pracujeme-li v souladu s přírodními zákony, spolupracujeme také s Bohem.

Boží záměr pro návrat domů

Mnohá utrpení jsou na nás vložena z moudrosti Boží, aby nás přiblížila k trůnu milosti.

Proč pocítujeme tak málo z daru uzdravování?

Modlitbu o uzdravení je třeba brát velmi vážně. Slovo Boží obsahuje zvláštní návod ohledně modlitby za nemocné. Takové modlitby vyžadují pozorné sebezkušování; neboť je velmi lehce možné se v takovém případě modlit z přemrštěnosti, nežli z víry. Prvním předpokladem pro každé uzdravení je vyznání hříchů. Každé přestoupení zákona je hříchem. Bůh může požehnat jen tomu, kdo vyzná své hříchy a opustí je. Slovo Boží nás vyzývá: „Vyznávejte se pak jedni druhým z hříchů a modlete se jedni za druhé, abyste uzdraveni byli.“

Každý hřích je přestupkem proti Bohu

Jestliže se někdo veřejně prohrěšil, pak to má i veřejně přiznat. Ukřivdil-li svému bližnímu, měl by se s ním smířit, neboť: „Jestliže vyznávatí budeme hříchy své, věrný je Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (1 Jan 1, 9) Jestliže jsme toto vykonali, můžeme Bohu s důvěrou předložit prosbu, za nemocného.

Jak se máme modlit

Kde modlitbě za nemocného již nic nestojí v cestě, měli bychom Pánu předložit záležitost ne v nějakém vzrušení, ale v tiché pokoře a víře. Jediný Bůh dobře zná život dotyčného a také ví, jak se bude rozvíjet jeho budoucnost. On zná srdce všech lidí a ví, zda nemocný, bude-li uzdraven, bude slavit jeho jméno nebo zda se od něho odvrátí. Měli bychom proto s odevzdaností prosit: „Ne má, ale tvá vůle se staň.“ Modlil-li se takto Boží Syn, o co více bychom tak měli prosit my, omylní lidé.

Ne vynucuj si uzdravení

Shromáždili jsme se s vážnou modlitbou u lůžka nemocných mužů, žen a dětí a Tito byli pro vyslyšení našich upřímných modliteb zachráněni před smrtí. Mysleli jsme si, že se můžeme opravdově modlit, vždyť jsme neprosili o nic víc, než o jejich život. Neodvažovali jsme se v modlitbě vyřknout „bude-li to k oslavení tvého jména“, poněvadž jsme se obávali, že by naše modlitba měla příznak pochybnosti. Starostlivě jsme pak pozorovali ty, kteří byli vychváce- ni ze smrti. Viděli jsme, jak někteří zapomněli na Boha a vedli nevázaný život a působili tak svým rodičům starostí a bolest. Nežili k oslavení Božímu, ale k hanbě.

Nepředepisujeme tedy nikdy Pánu, co má dělat. Modleme se vždy tak, aby Bůh učinil to, co uzná za vhodné, nechť se stane jeho vůle a ne naše. Naše víra bude potom rozhodná a důvěryhodná, svěříme-li vše bez jakéhokoliv horečného nepokoje našemu moudrému Bohu. Máme přece jeho zaslíbení. Nesmíme si svá přání od Boha vynucovat, ale vyprošovat.

Dbej na zdravý způsob života

Kdyby člověk u víře činil vše, co by ho chránilo před nemocí, pak by mu Bůh více žehnal.

Je mnoho přírodních způsobů a prostředků, které Bůh dal k udržení našeho zdraví. Tyto prostředky bychom neměli pomíjet a přehlížet.

Prosba

Milý Pane, pomoz mi podřídit se tvé vůli a tak oslavit tvé jméno.

Jak znáš svou bibli?

ODKUD POCHÁZÍ?

Do kterého místa patří uvedení mužů:

1. Lazar
— Betana nebo Kafarnau?
2. Petr
— Bethel nebo Betsaida?
3. Sem
— Karmel nebo Ararat?
4. Eutychus
— Troada nebo Korint?
5. Jozue
— Jericho nebo Jeruzalém?
6. Bóz
— Betlém nebo Sichem?
7. Pavel
— Ninive nebo Damašek?
8. Eli
— Sílo nebo Jeruzalém?
9. Nabuchodonozor
— Babylon nebo Týr?
10. Mojžíš
— Tábor nebo Nébo?
11. Abraham
— Ur Kaldejských nebo Sodoma?
12. David
— Samaří nebo Jeruzalém?
13. Job
— Lod nebo Uz?
14. Izai
— Ráma nebo Betlém?
15. Achab
— Jericho nebo Samaří?
16. Aristarchus Macedonský
— Korint nebo Tessaionika?
17. Timoteus
— Derben nebo Lystra?
18. Barnabáš
— Filipis nebo Antiochie?
19. Eliáš
— Tesbit nebo Sílo?
20. Amos
— Galád nebo Tekoa?

ODPOVĚDI:

Král 1, 3; 20. Tekoa Amos 1, 1.
1; 18. Antiochie Sk 13, 1; 19. Tesbit 2
Tessaionika Sk 27, 2; 17. Lystra Sk 16,
17, 58; 15. Samaří 1 Král 21, 1; 16,
14, 3; 13. Uz Job 1, 1; 14. Betlém 1 Sam
ských 1 Moj 11, 31; 12. Jeruzalém 1 Par
Nebo 5 Moj 32, 48; 49, 11. Ur Kaldej-
1, 3; 9. Babylon Dan 4, 25; 26; 10,
2, 4; 7. Damašek Sk 9, 1; 8. Sílo 1 Sam
20, 6; 5. Jericho Joz 2, 1; 6. Betlém Rui
45; 3. Ararat 1 Moj 7, 13; 4. Troada Sk
1. Betana Jan 11, 1; 2. Betsaida Jan 1,

PROČ VÁS BOLÍ HLAVA?

Dříve, než začneme uvažovat o bolestech hlavy, uvedeme si jednoduchý příklad. Představme si malý kuchyňský hrnec na vaření. Naplníme ho vodou, postavíme na rozpálenou plotnu a je vše v pořádku. Voda se začne vařit, přidáme vše další, co právě chceme použít k vaření. Ovšem horší je, když se v nádobě objeví třeba jenom malá prasklinka. S největší pravděpodobností ji vyhodíte a koupíte novou. Bylo by směšné, kdyby chtěl někdo trhlínu něčím ucpat. A přece tak jedná tolik lidí, které bolí hlava. Nehledají pravou příčinu, která bolest způsobí, ale snaží se tuto bolest nějak „ucpat“ nejrozumnějšími dosažitelnými prášky, které bolest hlavy utlumí.

Je dnes vzácností najít v lékařské ordinaci pacienta, který by si nestěžoval na bolest hlavy. A tak takto až 65 procent lidí klade lékařům asi takovéto otázky: „Proč mne, pane doktore, stále bolí ta hlava? Dá se s tou bolestí vůbec něco dělat? Jaké mám užívat prášky, aby mne ta únava a bolest hlavy přešly?“

Jiný nemocný se snaží popsat co nejpřesněji své pocity: „Stále mne pobolívá hlava. Hlavně navečer. Bolest cítím v temeni i v obou spáncích, a je chvílemi až bodavá. Zdá se mi, jako bych měl v hlavě tlukoucí hodiny...“ Jiný nemocný: „Bolí mne již několik let v zátylku. Bolest stále vystřeluje do temene a do pravé paže. Bojím se pohnout hlavou...“ A nejčastěji slyším takovéto nářky: „Hrozně mě třesí hlava. Jsem unavená, malátná. Celá hlava mne tupě bolí a opravdu nevím co dělat. Vždyť užívám takových prášků proti bolesti!“

Ano, bolest hlavy je příznak, který prozrazuje, že v organismu není něco v pořádku. Po nějaké době má nemocný takové bolesti, že je nucen vyhledat lékaře.

Je bolest krátkodobá a dlouhodobá. Krátkodobá bolest trvá pouze několik hodin nebo nanejvýš 2–3 dny, zatímco dlouhodobá bolest hlavy může trápit člověka i týdny a měsíce. Bolesti hlavy vznikají na podkladě různých příčin. Nejprve několik slov o těch, kteří patří do rukou lékaře.

BOLESTI HLAVY, KTERÉ PATŘÍ VŽDY DO RUKOU LÉKAŘE

Bolest hlavy se často dostavuje u nejruznějších infekčních nemocí, doprovázených zvýšenou teplotou nebo horečkou kolem 38 stupňů. Jedná se o tyto dnes běžné nemoci: angína, rýže, chřipka, zápal plic, zápal mozkových blan a jiné. Potíže s trávicím traktem a bolesti v oblasti břicha mohou též vyvolat bolest hlavy. Velmi časté a tvrdší bolesti hlavy působí zácpa, kterou je nutno léčit především syrovou stravou, ovocnou dietou a patřičnou odbornou léčbou. U žen se mohou dostavit nejruznější druhy bolesti hlavy zejména v době těhotenství, přechodu a nebo v průběhu menstruačního cyklu.

Delší pobyt na slunci nebo prudké slunce mohou i po kratší době způsobit zvýšené prokrvení vlasnaté části hlavy, překrvit moz-

kové blány a tak vyvolat úžeh. Ten je vždy provázen tupými bolestmi, zejména v zátylí. Dlouhotrvající pobyt v dusné nebo přetopené místnosti může vyvolat celkovou nevolnost, bolesti hlavy a dokonce i úpal.

Velmi kruté a dlouhodobé bolesti hlavy způsobí zánět trojklaného nervu, zejména v oblasti čela nebo tváře. Silná bolest jedné poloviny hlavy se dostavuje při migréně, která je vyvolána dočasným překrvěním určité části mozku. Na bodavou až tupou bolest hlavy si nejčastěji stěžují ti lidé, kteří prodělali úraz v oblasti hlavy nebo někdy i krku. Bolesti určité části hlavy a krku se vyskytují u lidí, kteří ve svém zaměstnání po dlouhou dobu nerovnoměrně zatěžují krční páteř. Zde může dojít k uskrpnutí nervu obratlovou destičkou, zejména při zvedání nebo nošení těžkých břemen. Ploténkové potíže je nutné léčit vždy u odborného lékaře. Při dlouhodobém zvýšení krevního tlaku se dostavují pulsující bolesti v obou spáncích, zejména předcházelo-li nadměrné duševní vypětí dlouhodobější nespavost, různé depresivní nebo úzkostné stavy, rozčilení nebo náhlá těžká šokující situace, které říkáme stress.

Jsou lidé, kteří si i nevědomě udržují bolest hlavy svým způsobem života. Váš posuďte sami. Podívejme se na dnešního člověka, který má stále naspěch. Ještě nezadíl jedno a už ho čekají další úkoly. Kde je čas na rodinu, na útulný domov, na rekreaci a na Boží slovo? Mnozí lidé nedodrží správnou životosprávu; dokonce neposlouchají ani svého ošetřujícího lékaře. A přitom každý chce být zdravý, sedí až 8 hodin denně u práce a velmi často v zakouřeném prostředí, a bolest hlavy je tu.

Mnohdy se přidají k těmto podmínkám ještě starosti a problémy, nedýchateľný vzduch velkoměsta, obsahující vysoké procento kyslíčnicku uhelnatého z výfuků automobilů. Opakované napjatý režim dne vede k duševnímu vypětí, vede k napnutí cév a tak k zrychlení proudu krve a ke zvýšení krevního tlaku. Výsledkem je pak tupá bolest hlavy, pulsující v oblasti obou spánek. Ta se také projevuje zejména při nedostatku kyslíku, kdy mozkové buňky bolestí signalizují, že mají hlad po kyslíku.

Nyní je zde ovšem otázka, jak tyto stavy překonat. Mnoho lidí řeší vše jednoduše. Vezmou si nějakou tu tabletu a řeknou si: „Vždyť ono to snad jednou přestane.“ Ale ouvej! Fakta jsou fakta a statistika říká, že v současné době se spolyká na 1 osobu ročně až několik kilogramů analgetik (léků proti bolesti). Zdánlivě jde o zcela nevinné léky: acylpyrin, superpyrin, algena, neuralgen, sedolor, ketazon, alnagon a jiné. Ovšem u toho, kdo konzumuje velké množství těchto tablet, musí být nervové buňky doslova opité a přiotrávené. Proto nemohou podat maximální výkon. Pacient si často na tablety proti bolesti hlavy tak přivykne, že když je nemá, má pocity až zoufalství. Tak otroky je závislý na tabletě. A tak se bludný kruh uzavírá: člověka začíná bolet hlava proto, že se mu nedostává ta tableta, která by mu alespoň na chvíli zdánlivě bolest zmírnila.

Ti, kteří takto ve velkém užívají tablety proti bolesti, sami jednou prožijí velké zklamání. Zjistí, že organismus je schopen zvyknout si na přijímané tablety, a tak i velké dávky se stanou neúčinné. V lidském organismu došlo k takovým změnám, že nové kvantum tablet je přijímáno asi jako potrava. Je zde ovšem návyk a léky neplní to, co nemocný od nich očekával.

Jak jsem již navrhl, při běžných bolestech hlavy by člověk neměl brát žádná analgetika, ale hned od počátku by měl řešit situaci co nejpřirozenější cestou. Vyplatí se dodržet zásadu: Brát co nejméně nebo vůbec žádné tablety proti bolesti hlavy, ale uposlechnout ověřené rady. Při jejich dodržování se již po několika týdnech, — u někoho dokonce po několika dnech — dostaví výsledky.

Zde jsou:

1. Nejdříve se musí zbavit pocitu vypětí, nervozity, spěchu a boje o čas. Rozvrhni si v klidu, co budeš moci udělat v čase, který máš k dispozici. Dej si raději méně úkolů, ale splň je! Přinese ti to vnitřní uvolnění a pocit dobře vykonané práce.

2. Denně věnuj čas aktivnímu odpočinku. Dle možnosti se 30–60 minut procházej na čerstvém vzduchu, pěstuj dechové cviky a ráno nezapomeň na 5 minutovou rozčívku!

3. Pravidelně větrej místnosti, ve kterých žiješ. Pokud ti zdravotní stav dovolí, spi v pokoji při otevřeném okně.

4. Denně si najdi čas na duševní odpočinek, na kvalitní sedmihodinový nepřerušovaný spánek a čas pro šťastný domov.

5. Dodržuj správnou životosprávu, jež třikrát denně. Ráno vydatněji a večer alespoň čtyři hodiny před spaním. Nepřejídej se, ať nemáš bolesti žaludku a hlavy. Kouříš-li, přestaň co nejdříve! Nikotin otravuje mozkové buňky. Nepij alkoholické nápoje, vždyť omamují nervové buňky a vyčerpávají je. Zrnková káva zvyšuje krevní tlak, který vyvolává výše popsané bolesti hlavy.

6. Denně vypij alespoň 6 sklenic čerstvé vody, která pomáhá očistit buňky od odpadových produktů látkové výměny. Doporučuji pít tento bylinný čaj, a to alespoň tři šálky denně:

- 60 g dobromysl
- 50 g květ levandule
- 70 g máta pepřná
- 20 g kořen kozlíku
- 30 g květ mateřídoušky.

Vše smíchej a takto užívej: 1 polévkovou lžící této bylinné směsi na čtvrt litru vody, povařit 1 minutu, nechat vyluhovat asi 15 minut a denně pít 3 šálky — vlažné.

Zdravý člověk by neměl trpět žízní. Žízeň vyvolává bolest hlavy. Voda je pro lidské tělo velmi důležitá. Uvědomíme-li si, že novorozenec se skládá až ze 75 procent vody, dospělý člověk obsahuje již jen 60 procent a v 70 letech kolem 40–50 procent vody, pak si můžeme utvořit jednoduchý závěr: vysycháním člověk stárne!

Vše živé obsahuje vysoké procento vody. Proto vypij každý den asi šest sklenic vody.

7. K bolestem hlavy dochází také při nepravidelném stravování, zejména při pocitu

hladu. Jestliže organismus hladoví, dochází v krvi k poklesu hroznového cukru, velmi nutného pro dostatečnou výživu nervových buněk. Organismus ať přijme jakoukoli potravu, dokáže si ji rozložit na základní části: na vodu, minerální, vitamíny, bílkoviny, tuky a cukry. A právě z těchto cukrů se vyrábí v játrech hroznový cukr. Játra jsou velkou továrnou v lidském organismu a zpracovávají všechno, včetně různých chemických tablet proti bolestem hlavy, které na

ně nepůsobí nijak blahodárně. Jestli tě bolí hlava, raději si vezmi do úst kostku cukru místo tablety. Denně to však nedělej víc jak třikrát. Po nějakém čase poznáš účinek.

8. Obklop se takovými přáteli, kterým můžeš důvěřovat, jimž věříš a jsi přesvědčen, že ti chtějí pomoci. Každý den věnuj někomu úsměv. I tomu, kdo tě nemá rád! Měj pochopení pro druhého, udělej denně někomu radost.

9. Studuj denně Knihu knih — bibli.

V ní poznáš sám sebe a naleznáš i vůdce svého života, který tě bude provázet na všech životních stezkách.

10. Nezapomínej na modlitbu. Bůh dokáže pochopit všechny tvé těžkosti a pomůže ti zbavit se jich.

Poznal jsi, že tableta tě bolestí nezbavila? Pak přijmi vyzkoušené a ověřené rady. Mohou ti pomoci k radostnému a zdravému životu.

MUDr. Jan Miklánek

MY A NAŠE DĚTI

V BOUŘI ŽIVOTA

Nedávno jsem četl zajímavý příběh, který mne velice upoutal. Snad se skutečně odehrál, nebo si jej pisatel vymyslel... nevím. V každém případě je to dobrý příklad pro myšlenku, kterou chci nyní rozvést.

Otec se synem obhospodařovali malý kousek půdy. Několikrát do roka naložili na vůz zeleninu a jeli na trh do města.

Jejich povahy byly velmi rozdílné. Syn, který byl plný napětí a ctížádosti, žil ve stálém spěchu. Otec byl klidný a vyrovnaný.

Jednou ráno naložili vůz, zapřáhli vola a vydali se na cestu do nejbližšího města. Mladý muž neustále poháněl vola klackem, aby jel co nejrychleji. Byl přesvědčen, že dorazí-li na tržiště včas, budou moci lépe své zboží prodat.

Po několika hodinách jízdy přiblížili se k hospodářství otceva bratra. Otec se zastavil, aby se s ním při této vzácné příležitosti pozdravil. Syn však byl netrpělivý, návštěvu považoval za zbytečné zdržení a nijak se tím netajil. Proto mu otec radil: „Buď klidný. Budeš déle žít.“

Za hodinku pokračovali v cestě. Přijeli na rozcestí a otec zahrnul doprava. „Ta druhá cesta je kratší,“ připomněl mu syn.

„Ano, chlapče. Ale tato cesta je krásnější.“

„Cožpak ti nezáleží na čase?“ ohradil se syn.

„Záleží,“ odpověděl otec. „Právě proto, že si ho vážím, chci ho lépe využít a dívat se na hezké věci.“

Když za soumraku dorazili do krajiny krásné jako zahrada, otec navrhnul: „Zde přenocujeme.“ Mladík se rozzlobil a vybuchl: „Tebe zajímají víc květiny než peníze!“

Otec však klidně odpověděl: „To je to nejhezčí, co jsi v poslední době řekl.“

„Už s tebou nikdy nepojedu!“ sliboval syn.

Brzy ráno vyrazili na další cestu. Zanedlouho dojeli k vozu, který zapadl do škarpy. Otec zastavil, aby neznámému muži pomohl vůz vyprostit. Syn ovšem protestoval. „Jen klid,“ řekl otec. „I ty můžeš někdy uvíznout, a budeš také rád, když ti někdo pomůže.“

Když bylo osm hodin, nad vzdáleným městem se úžasně zablesklo a zahřmělo.

„Je tam asi pořádný liják,“ pravil starý muž.

„Ale tatínku, kdybychom si pospíšili, mohli jsme už mít všechno prodané.“

„Jen klid, synu, budeš déle žít.“

Pozdě odpoledne dorazili na kopec nad městem, kde se zastavili a dlouho se mlčky dívali dolů.

Po chvíli syn přerušil mlčení: „Už vím, co chceš říci, tatínku.“

Potom se i s vozem obrátili a odjížděli od místa, kde se do osmi hodin rozkládalo a žilo město Hirošima!

Nedlouho po výbuchu první atomové pumy zahájil Bob Ripley vysílání provizorní rozhlasové stanice v postiženém městě. Slyšel jsem ho, když v první relaci řekl: „Stojím na místě, kde začal konec světa!“

Od oné události uplynulo již více než čtvrt století. A celá tato doba byla naplněna napětím — někdy větším, jindy menším. Je proto pochopitelné, že lidstvo touží po klidu a míru. Vždyť všichni podléháme nepřirozenému a nebezpečnému tlaku. Žijeme příliš rychle a platíme za to strašnou daň. Odráží se to i v našich domovech.

Je proto přirozené, že se dnes snad každému vtírají otázky: Můžeme v tomto neklidném světě žít klidněji? Dokáže naše tělo, naše mysl a naše domovy snést spěch a napětí, v nichž jsme se octli? Je možné žít v mravně narušeném světě životem celého

člověka? Je možné si odpočinout i za bouře a hromobití? Jak se s tímto napětím vypořádá naše mysl, tělo a domovy?

V roce 1925 studoval na pražské universitě mladý nadšený student medicínu. Ve svém studijním zápalu poznal to, co pozorovali již mnozí lékaři před ním. Přišel na to, že celá řada nemocí má stejné příznaky, což velmi znesnadňuje stanovení správné diagnózy. Tak například lékaři nestačí poznání, že pacient se necítí dobře, má zvýšenou teplotu, trpí nechutenstvím a stěžuje si na roztroušené pocity bolesti.

Mladý Selye byl začátečníkem v medicíně, a proto se domníval, že by jeho otázka byla starším kolegům k smíchu — kdyby vůbec měl odvahu se zeptat. Divil se jen tomu, proč od počátku medicíny lékaři věnovali pozornost zvláštním příznakům různých nemocí a chtěli jim porozumět, a proč se nikdy nesnažili pochopit stav člověka, který byl prostě nemocen?

A proč člověk vůbec onemocní? Zde neměl na mysli zápal plic, skvrnitý tyfus nebo spalničky, ale prostě nemoc. Proč se u tohoto problému nemohou uplatnit metody a pomůcky bádání?

Tato otázka, která se zrodila v mladé průkopnické myslí, stala se podnětem k celoživotnímu bádání, jež přineslo lidstvu nejennější příspěvek. Dal odpověď na otázku, jak lépe porozumět životnímu stressu.

Víte, že stress představuje nápor, náhlé zatížení v životě. Prožívá to každý. Stress nemusí být zaviněn nějakým velkým problémem, který se postaví do cesty člověku. Může být způsoben prostým přecházením frekventované ulice, čtením při špatném osvětlení, křikem nemluvněte, nekonečným množstvím každodenních běžných úkonů, a dokonce — i radostí!

Stressu se nemůžeme docela vyhnout. Je však možné a nesmírně důležité, abychom na něj patřičně reagovali a posílili obranu těla proti němu. Lékařská věda dnes ví, že mnoho nemocí je převážně způsobeno tím, že tělo reaguje chybně na stress, a ne tak často na zárodky, jedy nebo jiné vnější vlivy.

Nejcennějším příspěvkem doktora Selye je zneklidňující zjištění, že každý člověk vstupuje do života s určitou rezervou vitality, která když vyprchá, nedá se ničím nahradit. Můžeme ji přirovnat ke kontu v bance, z něhož člověk vybírá tak dlouho, dokud na něm něco je.

Jsou mnozí lidé, kteří vitalitu spotřebují, a pak ji nahrazují z povrchních zásob, přičemž se mylně domnívají, že tuto ztrátu nahradili odpočinkem. Je tomu však naopak; každé vyčerpání hlubší rezervy vitality zanechává po sobě jizvu. Obranné síly se někde zmenšují, a tělo ani mysl nesnese přílišný nápor na jednom místě. Tisíce lidí trpí duševními nemocemi jenom proto, že v jejich myslí se vytvořily vyježděné koleje. Stejně myšlenky, problémy, obavy a zklamání ryly rýhu stále hlouběji, až mysl ztratila rovnováhu. Přitom by jejich mysl klidně dokázala řešit řady problémů; neumí však řešit jeden problém do nekonečna.

Lidská mysl je nejsložitější přístroj, jaký na světě nalezneme. Je však příliš jemná, než aby snesla nápor ustavičného tření na jednom místě. Přetížená mysl dokáže vyhodit pojistku právě tak, jako přetížený elektrický obvod. Mysl a tělo nemohou překročit určité hranice výkonnosti.

Začínáte chápat, co se děje v některých manželstvích?

Dr. Liddell a dr. Moore, psychologové Cornellské university, dělali pokusy na ovcích a při nich poznali, že celá řada každodenně se opakujících nepříjemných příhod může časem ovci proměnit v bečící, neurotické zvíře a může zavinut i její smrt.

Mám opět na mysli již uvedenou skutečnost: „Většina duševních nemocí je způsobena jednotvárným opakováním nepříjemných pocitů, každodenním výskytem úzkosti, obav, zklamání a tužeb.“

A zase jsme u toho stálého kapání vody. Jak reagujeme na stressovou situaci, na kterou jsme si dlouhým opakováním již zvykli? To je důležitá otázka!

Vzpomínáš si na otce a syna, kteří jeli do Hirošimy? Tato prostá příhoda nám nabízí charakteristické protiklady, jež nám umožní pochopit, jak se vypořádat se stresem.

Byli zde dva muži, dva typy, prožívající stejnou situaci. Žili v téměř světě, v jednom domově, za poměrů, které nemohli změnit. Ale jejich tělesné, duševní a duchovní reakce byly zcela protichůdné. Oba byli tělesně zdraví, oba pracovali na čerstvém vzduchu. Otec se však naučil odpočívat a vytvářet rovnováhu mezi prací a klidem. A to syn neuměl.

Měli odlišné duševní založení. Každý bral život z jiného hlediska. Otec důvěřoval svému Bohu. V synově životě převládalo sobectví a citlivost.

Pamatujes si na zdržení, když otec navštívil svého bratra? Syn žil tak, že neměl čas pro rodinu ani přátele — řít se jen kupředu. Mnohý muž ztratil již svou rodinu, ženu i děti — ztratil je pro sebe, pro společnost a pro Boha — poněvadž byl příliš zaměstnán!

A co nám připomíná vůz, který zapadl do příkopu? Jaký se projevil rozdíl mezi synem a otcem, mezi sobectvím a nezištností! Kdy poznáme zhoubný vliv sobectví? Kdy pochopíme, že obětavost má životadárnou schopnost?

Poslechněme si slova, která Bůh řekl skrze proroka Izaiáše: „Není-li toto púst, který oblíbují: Rozvázati svazky bezbožnosti, roztrhnouti snopyk obtěžující, a potřeň propustiti svobodně, a tak všelijaké jho abyste roztrhli? Není-li: Abys lámal lačnému chléb svůj, a chudé vypověděné abys uvedl do domu? Viděl-li bys nahého, abys jej přioděl, a před tělem svým aby ses neskrýval.“ (58, 6. 7)

A nyní si povšimněme osmého verše. „Tehdy se vyrazí jako jitřní záře světlo tvé, a zdraví tvé rychle zkvete; předcházeti tě bude jistě spravedlnost tvá, a sláva Hospodinova zběhe tě.“ Jak vzácné, fantastické zaslíbení! Mnohý muž a mnohá žena našli zdraví, jakmile začali pomáhat jiným. Zdroj vnitřní nezištnosti ovlivňuje uzdravení tak, jako nic jiného.

A co ty květiny? Otec si vážil jiných věcí než syn. Moudře poznal, že krásy přírody na nás mají v životním napětí uzdravující vliv. Zato syn byl jen loutkou své zakrnělé životní filosofie. Oč se tím připravil!

A jak se i my sami olupujeme o největší odměny života! Řítíme se do všeho tak neúnavně, že se fyzicky a duševně docela vydáme. Snad máme před očima nějaký hmotný zisk. Jakmile však dojdeme k cíli, — dojdeme-li vůbec —, zjistíme, že jsme na

svůj úspěch doplatili žaludečním vředem nebo trombózou. Zaplatili jsme daň za trvalé vypětí. Naš domov utrpěl. A nemuselo tomu tak být!

Kristus řekl: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnost jeho, a toto vše bude vám přidáno.“ (Mat 6, 33)

Ale nyní ještě jedno ponaučení z našeho příběhu. Otec se synem cestovali k Hirošimě. Nevěděli, že v osm hodin ráno bude svržena bomba. Byla to Prozřetelnost, která je zadržela? Byla to otcova víra? Vždyť všichni, kteří věřili, nebyli ušetřeni. Mnozí jini zahynuli při dopadu bomb. A kolik jich uhořelo na hranici. Jan Křtitel důvěřoval Bohu — a byl stát.

To je však právě důležité. Otec nedůvěřoval Bohu proto, aby ho ušetřil před Hirošimou. Vždyť to nevěděl. Věděl pouze, že má svého Boha. Věděl jen tolik, že vše, co Bůh dopustí, bude pro jeho dobro. Jako patriarcha Job mohl v důvěře říci: „By mne i zabil, což bych v něho nedoufal?“ (Job 13, 15)

Jsi obětí napětí, úzkosti a malomyslnosti — jako syn? Anebo jsi klidný, cílevědomý a obětavý — jako otec? Je ve tvém domově napětí mezi otcem a synem, mezi matkou a dcerou, nebo mezi mužem a ženou? Tvůj domov je odrazem toho, jak právě ty reaguješ na stressovou situaci. Způsob, jak snášíš osobní napětí, krize a náhlé případy, se přenesou i na rodinu. Nechceš-li mít doma napětí, nesmíš ho trpět u sebe.

Pamatujme, že jako manželé dojdeme do zaslíbené země jedině tehdy, kráčíme-li společně i pouští. A věř mi, pouští se nevyhnete, stejně jako se nevyhnete dešti a bouřím.

Člověk nemusí být velkým diagnostikem, aby poznal, že dnešní svět není docela zdrav. Je to svět narušený, plný zármutku a starostí. Příznaky této nemoci jsou války a nemoce, místy chudoba.

Říká se, že každá doba má svou nemoc. Typickou nemocí naší generace je neuróza. Mnozí lékaři souhlasně přiznávají, že jí trpí více než polovina jejich pacientů. Co je to však neuróza? Prostě řečeno: Neurotik je člověk, který něco potlačuje, aniž to odstraní. Jak se to stalo, že neuróza postihla právě naše pokolení? Je to jasné. Lidé se domnívají, že nezáleží na pocitech, na víře a na biblické pravdě. Přitom toužíme po lásce, cítíme duchovní osamělost, bojíme se smrti, zápasíme se zlem a Bůh je nám záhadou. Možná, že o těchto věcech nemluvíme a potlačujeme je. Přesto nás však pronásledují. Ačkoli je obcházíme, nemůžeme se jim vyhnout. Proto je člověk nemocen. A stejná příčina působí i nemoc světa. Vždyť když člověk potlačuje určité hodnoty, kterých se však nezbaví, narušuje tím svůj vnitřní soulad.

A výsledek? Moderní člověk se začíná svým chováním podobat dospívající mládeži, která prodělává krizi. Člověk chce podplatit strážného.

Je možné, aby si člověk zachoval zdraví v nemocném světě? Je možné vybudovat v tomto světě domov na pevných základech, domov, v němž by převládalo i za deště a bouře štěstí?

Je to nutné! Jinak se jednoho dne člověk octne vedle zničeného domova, vedle trosk a rozbitého přátelství.

Jedna mladá žena, hledící zpět na svůj zničený domov, si uvědomila, že oba partneři chybovali. Litovala, že se řídila nerozum-

nými radami přátel, a napsala toto: „Je po boji. Stanuli jsme vedle trosk našeho města a řekli jsme kouzelné slůvko: Odpusť! Vždyť dnes víme, že toto město bylo zničeno nedorozuměním.

Nemuselo se to však stát. Nepadaly na nás bomby. Stavěli jsme pečlivě a měli jsme ten nejlepší materiál. Často jsme se společně modlili. Není divu, že naše město tak dlouho odolávalo všem vnějším náporům.

Nyní však leží v sutinách. A zavinili jsme si to sami. Víte, zbořili jsme si je slovy. Vašimi slovy, mými slovy, slovy jiných lidí, kteří nerozuměli. Ale my jsme těm slovům naslouchali a začali jsme jim věřit. A nyní...?

Byli jsme tak pošetilí. Chovali jsme se jako děti, které bezstarostně boří domečky z karet. Zpočátku jsme měli strach. Chtěli jsme přestat. Ale slovo zapálilo další slovo, až vypukl neuhasitelný požár. To bylo nyní pozorovatelů. Někteří lidé se radovali, že vidí plameny. Popudilo nás to a vybuchli jsme.

Dnes se z trosk již nekouří. Časem jsme prohlédli. Chápeme. Odpouštíme. Je po boji. Ale z našeho města zbyly jen trosky. A ani odpuštění je nemůže znovu postavit!

Příteli, to se tobě ani mně nemusí stát. Stačí, když se svěříme Bohu jako svému učiteli. On nás naučí, jak jemně se musí zacházet s lidským srdcem. Naučí nás trpělivosti a porozumění. Nemusí se to stát, budeme-li si poctivě přiznávat své slabosti — navzájem i před Bohem.

Nevzbuzuje v nás důvěra našich životních druhů ty nejlepší pocity? Nevede nás k ušlechtilému životu? Myslím, že ano. Snáze se uchovám čistý, když mi někdo důvěruje a když mu na mně záleží.

Musíme však říci: „Chci být pokorný, poněvadž znám své slabosti.“ Proč je ovšem toto vyznání někdy tak těžké? Nemělo by tomu tak být. Přiznáme-li poctivě své slabosti a chyby, dokáže to v manželství i mezi přáteli hotové divy. Taková poctivost vylučuje násilnou obhajobu vlastního já. Vede spíše k upřímné modlitbě.

Četl jsem zajímavou knihu: „Modlitby mládeže velkoměsta“. Jsou poněkud zvláštní. Umožňují nám však nahlédnout do duše nepochopeného mládí:

„Milý Bože,
proč jsou nábožní lidé vždy přesvědčeni,
že mají pravdu,
když nás ani nepřipustí ke slovu?“

A další prosté, poctivé přiznání, které se tak nesnadno vyslovuje:

„Lituji,
ale nevím dobře,
co to znamená.
Stydím se,
ale nevím, za co.“

Musím při tom myslet na slova P. Tournier: „Bůh přijímá ve své milosti všechny, kteří se stydí, a nečeká na učené debaty o skutečné či domnělé vině.“ Nemusíme pocítit viny rozebírat nebo mu rozumět. Můžeme však vinu cítit a hluboce prožívat. Zde je další taková modlitba ulice. Její slova přesně vystihují chování člověka:

„Pane, víme, že nás chceš svou rukou vést,
ale my nedopustíme, aby ses nás prstem dotknul.
Víme, že nás chceš sledovat svým zrakem,

ale my před tvým pohledem utíkáme.

Ty jsi řekl, že s námi budeš po všechny dny,

ale my si namlouváme, že zde nejsi.

Ty nás chceš naučit rozlišovat dobro od zla,

ale my Ti nevěnujeme sluch,

ačkoli Ty víš nejlépe vše.

Kdo z nás dovede tak otevřeně přiznat vlastní jednání? Neodráží tato modlitba tvou vlastní zkušenost? Nedotýká se citlivé struny ve tvém srdci? Přiznávám se, že mne zasáhla. Myslím však, že ještě působivější je zkušenost Rosalindy Rinkeové. Vypravuje, jak se rozhodla ještě s dalšími dvěma misionáři v Číně, že se budou modlit jinak, než doposud: osobněji, upřímněji a jasněji. Jednoho dne si řekla, že musí v modlitbě vyznat svůj sklon k sebepovyšování. Věděla, že své myšlenky považuje za nejlepší a nejúspěšnější.

„Pane,“ začal, „dosud jsem byla...“ Zastavila se, poněvadž měla pocit, že to není to pravé. Začala znovu. „Milý Bože, někdy mám sklon...“ Opět přestala. Věděla, že ani v této chvíli nechce nést odpovědnost za své činy a postoj. Začala tedy potřetí — rozhodně: „Milý Pane Ježíši, odpusť mi, že si vždy myslím, že můj názor je nejlepší a převyšuje ostatní...“ Skončila a věděla, že konečně přiznala bez okolků celou pravdu.

Její přítelkyně zaslechly tento zlomek rozmluvy s Bohem. Jedna z nich nato pokračovala ve stejném duchu: „Děkujeme Ti, Pane, za poctivost Rosalindy.“ A druhá dodala: „Ano, děkujeme Ti. Vždy jsme věděly, že taková je, ale rozhodně nám to prospěje, když jsme slyšely její doznání.“

Slyšel jsem poprvé tuto příhodu a věděl jsem, že mluví o mně. Musím totiž doznat, že dobře vím, kolikrát by se mé rodině ulevilo, kdyby slyšela z mých úst podobnou modlitbu, kdybych uznal, že i já se dopouštím chyb a činím někdy ostatní nešťastně. Nežily by naše rodiny mnohem šťastněji, kdyby v nás bylo více takové upřímnosti?

Proč se máme navzájem raději, když připustíme naše omyly a slabosti? Povězme si upřímně: rozpadne se domov, kde si manželé podají ruce před Bohem, který vše chápe, a kde řeší upřímně své problémy? Rozhodně ne!

Život přináší napětí a stressové situace. Občas prší a burácí hrom. Možná, že dojde i k nevěrnosti. Ale Bůh je na vše připraven. Věda nás učí, že musíme bojovat s podvědomím, se zděděnými sklony k sobectví, se špinou, která se chce usadit v myslí. Ale dávno před tím, než jsme se s těmito vědeckými výroky seznámili, nám slovo Boží ukázalo, jak je možné vyčistit a změnit i tyto hlubiny nitra.

Díky Bohu, nemusíme být se svým stavem spokojeni. I podvědomí myslí se může obrátit. Když člověk přijme uzdravující dotek Všemohoucího, pozve-li si Ježíše Krista do své duše, učiní předivnou zkušenost. Pozná, že tento dotek čistoty pronikne do hlubin, pročistí je, zjemní a zušlechťí. Takový člověk se stává čistý a laskavý!

Co bys dal za takové vyčištění? Co by způsobila taková změna ve tvém domově? Co by znamenala tato možnost pro ty, které máš rád? Sliboval jsi jim to nejlepší. Bůh Ti pomůže, abys svůj slib dodržel.

OTEC ZAPOMÍNÁ

(Napsal W. L. Larned)

Poslyš, synáčku: Říkám tohle, zatím co spíš, s ručkou pod tvářičkou a se zplhlými plavými kučerami na vlhkém čele. Vkradl jsem se do tvého pokojíku samotén. Zrovna před chvílenkou, když jsem četl v pracovních novinách, zalila mne vlna výčitek svědomí. Přišel jsem zkroušeně k tvé postýlce.

Myslím si, synáčku, tohle: Byl jsem na tebe nevládný. Vyčinil jsem ti, protože sis jen tak otřel obličej mokrým ručníkem, když ses ráno strojil do školy. Pustil jsem se do tebe, že sis nevyčistil obuv. Vykřikl jsem zlostně, když ti něco upadlo.

I při snídani jsem na tobě našel chyby: že kazíš věci; že hltáš jídlo; že se opíráš lokty o stůl; že si mažeš tlustě máslem chléb. A když sis šel hrát, a já jsem odcházel na dráhu, obrátil ses, zamával na mne a zavolal: „Sbohem, taťko!“, ale já se zamračil a napomenul tě: „Nehrbat se!“

A k večeru jsem začal znovu. Když jsem šel domů, přistihl jsem tě, že klečíš a hraješ si kuličky. Na punčochách jsi měl díry. Zahanbil jsem tě před kamarády a poručil jsem ti, abys šel domů přede mnou. Punčochy jsou drahé, a kdybys je měl kupovat, dal by sis na ně lepší pozor! Tak se k tobě choval vlastní otec!

Pamatuješ, jak jsi potom vešel ostýchavě, s nejistým pohledem do knihovny, kde jsem četl noviny? Vzhlédl jsem od nich rozmrzen, že mne vyrušuješ, a uviděl jsem tě stát nerozhodně ve dveřích. Vyjel jsem na tebe: „Co tu chceš?“

Neřekl ani slova, ale skokem jsi byl u mne, vzals mne kolem krku a líbal a tiskl mne ručkama s horoucností, kterou Bůh vložil do tvého srdce a kterou neochladila ani má nevšimavost. A potom jsi odhopkal po schodech.

Nuže, synku, za chvílenku poté mi noviny vyklouzly z ruky a přepadla mne hrozná úzkost. Čemu jsem si to jen navykl? Vidět jen samé chyby, kárat — tak jsem se ti odměňoval za to, žeš malý hošík. Ne, že bych tě nemiloval, ne, ale požadoval jsem příliš mnoho na malém chlapci. Měřil jsem tě mírou svých let.

A zatím v tvé povaze je tolik dobroty, půvabu a opravdovosti. Tvé srdéčko je jako ranní úsvit na horách. Projevil to tím, jak ses samovolně ke mně rozběhl a políbil na dobrou noc. To mi stačilo. Přišel jsem ve tmě k tvému lůžku a poklekl u něho zahanbeně.

Je to jen chabé pokání. Víme, že bys nepochopil, kdybych ti to říkal ve dne. Ale zítra ti budu opravdu taťkou, budu s tebou skotačit, budu se s tebou smát i s tebou plakat. Zatnu zuby, jen abych neřekl něco nevrlého. Budu si často opakovat: „Vždyť je to ještě dítě!“

Obávám se, že dosud jsem v tobě viděl dospělého člověka. Když však tě teď, synáčku, vidím skrčeného a unaveného na lůžku, poznávám, že jsi pouhé dítě. Včera tě ještě matka chovala v náručí, měls hlavičku na jejím rameni. Žádal jsem toho od tebe příliš, přespříliš!

TVOJE STOPY

Každý, kdo putuje na této zemi vyměřeným prostorem svých dnů — možná někdy krátkým — zanechává za sebou stopy. Některé jsou smazány tak rychle jako stopy poutníka v poušti. Vítr na ně navěje další



písek a plocha je znovu nedotčená jako předtím. Kdo by si nevzpomněl z těch lidí, kteří byli u moře, na písek mokrá od poslední vlny? Se zvláštním uspokojením se díval na stopy, které za sebou zanechával. Ale mohlo se stát, že když šel zpět, slunce písek vysušilo a vítr na ně nafoukal nový písek anebo přišla další vlna a stopy zahladila. A jistě každý zná stopy ve sněhu. Vždy, když jdu tou bílou, neporušenou krajinou, vzpomenu si na jeden příběh. Nevím, zda se udál přesně tak, jak ho chci vypravovat, ale to není zde tak podstatné. Jde o víc, jde o to, co skutečně jsou nebo mohou být zanechané stopy.

Člověk šel zasněženou zimní přírodou. Chtěl putovat celý den přes hory a doly. Slabě mrzlo, bylo jasno a tak měl výtečný pohled do daleka. Putoval mlčky a nevý-

slovně se radoval z tohoto dne. Čas od času se zastavil, aby si trochu vydechnul. Černé vrány posedávaly neklidně na holých stromech a měl téměř dojem, jakoby se dívaly na něj a pozorovaly jeho pohyb. Veverky skákaly z větve na větev. Neměly ani trochu strach. Doposud žádná lidská noha nešla v zimě touto cestou. Putoval náročným terénem, ale přesto se velmi těšil z toho klidného, jasného zimního dne.

Pomalu se začalo schylovat k večeru. Stíny večera začaly nenápadně barvit trpytivou bílou krajinu. Vrány v korunách stromů si posedaly pospolu a připravovaly se k nočnímu odpočinku. Veverky také zmizely a ušáček jako poslední přeběhl cestu. Ani nezrychlil své tempo, když uviděl člověka.

Byla už téměř úplná tma. Tu se osamělému poutníkovi zdálo, jakoby slyšel za sebou zdáli volat člověka. Nejprve se domníval, že se mýlí. Kdo by zde mohl být? Ale hlas volal znovu a znovu a zdálo se dokonce, že se přibližuje. „Co mám dělat?“ ptal se sám sebe. „Mám na toho druhého počkat? Bude to trvat dlouho, než se dostane sem nahoru, vždyť musí také cestou odpočívat. A cesta zpět je dlouhá a byla by namáhavá také i pro mne.“ Pak se ale zastyděl za své myšlenky. „Je to bratr, kdo mne volá, a protože volá, jistě potřebuje pomoc.“ Pomalu šel cestou zpět. Na velkém rozcestí se posadil na pařez a čekal.

Když volající došel k rozcestí a uviděl toho druhého, udýchaně přicházel blíž. Po krátkém pozdravu se posadil k němu a delší dobu mlčel, aby si odpočinul. Pak začal hovořit: „Děkuji vám, že jste počkal. Zabloudil jsem v lese, pak jsem viděl vaše stopy a šel jsem podle nich. Bez vás bych byl ve sněhu a mrazu zahynul, s vámi najdu cestu domů.“ A pak dodal ještě jednou: „Děkuji vám za vaše stopy. Děkuji vám, že jste čekal!“

Putovali spolu noci domů a jen sníh a hvězdy jim svítily na cestu. V jejich srdcích byla vděčnost a mnoho, mnoho radosti.

Také slova zanechávají stopy v srdci toho, kdo je slyší, komu patří. Slova mohou zapálit světlo. Slova mohou také zhasnout světlo a zbavit život významu. Někdo vyslovil slůvko lásky a druhý si ho po celý život nesl stále s sebou. Usměrnilo ho k dobrému nejen proto, že ukazovalo na Boha, ale že mu také dalo poznat dobrotu a pochopení jiného člověka. Pán Bůh si to tak přál: Člověk potřebuje člověka, a všechno dobré, co může člověk dát druhému, je jen částka Boží lásky, která nese všechny. Jen s bratrem, sestrou ob stojí člověk před Bohem. (Z Adventbote)

Zrnka životní moudrosti

Velcí lidé vytvářejí okolnosti. Malí lidé se jimi dají strhnout.

★ ★ ★

Velcí lidé touží po pravdě, malí po majetku.

★ ★ ★

Velcí lidé dokáží být šťastni bez ohledu na okolnosti. Malí lidé jsou šťastni jen za určitých poměrů.

★ ★ ★

Velcí lidé jsou čestní sami k sobě, malí lidé se oklamávají.

★ ★ ★

Velcí lidé jsou strážliví, malí lidé ničí sami sebe.

★ ★ ★

Velcí lidé uznávají druhého, malí lidé povyšují sami sebe.

★ ★ ★

Velcí lidé se řídí rozumem, malí lidé jsou ovládáni pocity.

★ ★ ★

Velcí lidé zjevují charakter, malí lidé ukazují jen činy.

★ ★ ★

Velcí lidé dovedou být i mučedníky, malí lidé nesnesou ani hněvivé slovo.

★ ★ ★

Velcí lidé se přiznají i k velkým chybám, malí lidé přesvědčují ostatní, že nemají žádné chyby.

★ ★ ★

Velký muž dokazuje svou velikost právě tím, jak se chová k malým lidem.

★ ★ ★

Mnohý člověk je jenom proto veliký, že umí okolo sebe shromáždit malé lidi.

★ ★ ★

Malým je ten, kdo panuje jenom nad druhými. Velký muž je pánem nad sebou samým a služebníkem ostatních.

★ ★ ★

Mnohokrát zneužitý nástroj

Vypráví se, že jeden egyptský král poslal řeckému mudrci Pittakosovi obětní zvíře s prosbou, aby mu poslal zpět ten nejlepší, ale také nejšpatnější kousek tohoto zvířete. Mudrc vrátil jen jazyk a napsal: „Jazyk je nejlepší a zároveň nejšpatnější kus. Používá-li člověk jazyk k dobrému, je tou nejlepší částí, používá-li ho ke zlému, je tou nejšpatnější částí lidského těla.“ Jeden slavný lékař řekl: „Někdy se lidé rozkašlou, když se jim něco nepravého dostane do krku. Kdyby však museli kašlat, když něco nepravého vychází z jejich hrdel, tak by kašláni nebralo konce.“

Před časem jsem v rozhlase slyšel tuto přílehavou větu: „Ostrý jazyk je jediný nástroj s ostřím, který se při stálém používání stává ještě ostřejším.“

Jazyk je stále vlhký, a proto musíme být velmi opatrní, abychom neuklouzli a nestala se nám nehoda. Zvlášť zlé to je, když útočíme na nepřítomné. Není k tomu zapotřebí žádné odvahy. V přítomnosti napadeného bychom většinou neměli odvahu vyjádřit se zkreseně nebo mluvit v dvojsmyslných narážkách.

Jsou období, kdy by mnozí lidé měli
být jako arktické řeky. To znamená, že

by měli být zamrzlí u svého ústí. Abraham Lincoln je nám v tomto směru šlechtivým vzorem. Jednou prohlásil: „Nikdy se nestanu tak moudrým nebo tak smělým, abych povstal a mluvil, když nemám co říci.“ A básník Viktor Hugo dal také velmi názorné poučení v této otázce. Pokaždé, když pozval přátele a známé, dal postavit o jednu židli víc, než bylo přítomných, a na ni dal nápis: „Nepřítomní jsou zde!“ Na tuto židli se nesměl nikdo posadit. Hosté vždy pochopili, co básník touto židli chtěl naznačit. Slo mu o to, aby pozvané varoval před pomlouváním. „Budte ve svých řečech tak opatrní a zdrženliví, jako by vaši bližní byli přítomní.“ Tak zněla vždy jeho rada.

Mnohdy natropíme velké škody, když mluvíme o věcech, o nichž jsme mohli raději mlčet. Jak často se zhrozíme následků našich nerozvážných řečí. Zde je jeden z mnoha tragických příkladů.

Chudá vdova si vydělávala šitím na chléb pro sebe i svou rodinu. Jednoho dne musela poslat do hostince pro líh, aby jednomu ze svých chlapců natřela nohy. Když se bratr nemocného vrátil s lahvi domů, uviděla ho sousekka. Tato klevetná žena rozšířila zprávu, že šva-

dlena propiji peníze, jež dostává za šiti. Brzy ubývalo zákazníků a rodina upadla do nouze. Na dětech bylo vidět nedostatky a matka onemocněla. Trápily ji starosti a bída, takže se již více nezotavila a brzy zanechala děti jako sirotky. Teprve po smrti matky vyšel najevo pravý stav věci. Pomlouvačná žena již neměla příležitost napravit bezpráví učiněné na ubohé vdově. Jak často se stanou podobné věci. Plevel, který rozešvame svým jazykem, bují a zadusí radost i pokoj.

V jedné společnosti bylo veselo a nevázané jazyky se pustily do nepřítomného. Hostitel si však dodal odvahy, zavolał sluhu a před všemi mu dal rozkaz, aby nepřítomného přivedl do společnosti. Chtěl mu dát možnost slyšet, co se o něm mluví. Na to ti nejhlučnější řečníci prošli, aby tak nečinil a slíbili, že nebudou pokračovat v tomto tématu.

Člověk, který stále mluví zle o jiných, je vnitřně velmi chudobný. Afričané by řekli: „Je jako dutý sud.“ A konečně — nezapomeňme, že vše špatné, co člověk mluvil, vrátí se nějakým způsobem zpět na původce. A kdyby se to nestalo dříve, pak se budeme odpovídat z každého nepravého slova před velkým soudcem.



Nejlepší bohoslužba

Luther řekl: „Bohu nemůžeme projevit lepší a větší službu nebo šlechetnější bohoslužbu, jako mu děkovat.“

Vzývat Boha, našeho Stvořitele, a ctít ho, je naší první a největší povinností. Oslavení Boha je nejprřednějším účelem našeho bytí. Co nevyšší Boha, nemá cenu, aby bylo řečeno nebo vykonáno. Ve chválení Boha dává člověk Bohu to, co mu náleží jako Stvořiteli a Vykupiteli.

My lidé nemáme nic sami od sebe, ale vše od Boha, kterému jsme dlužni aspoň poděkovat. Cožpak nás nevyzdvihl ve své nekonečné dobrotě a velkorysosti z ničeho k výšinám lidskosti? Ze své nepochopitelné lásky nám daroval svého syna, který se za nás dal na Golgati ukržovat. Neuznat tolik lásky a dobroty je velký omyl proti spravedlnosti a pravdě. Žalmista David říká (Ž 92, 2): „Dobré jest oslavovati Hospodina a žalmem zpívatí jménu tvému. ó Nejvyšší.“

Více než 600krát jsme v bibli vyzýváni k děkování. Schopnost děkovat je bož-

ský prvek v člověku. V 1 Tes 5, 18 čteme: „Ve všem buďte vděční, neboť to chce od vás všech Bůh v Kristu Ježíši.“ Důvod k vděčnosti máme vždy, protože Boží dobrota je věčná a nezměřitelná. Čím více děkujeme, tím více nalézáme důvodů k děkování.

E. G. Whiteová praví: „Nic tak neslouží zdraví těla i duše, jako duch vděčnosti a chvály.“ Vypráví se, že když byl satan tázán, u kterého typu lidí nejméně zabírají jeho pokušení, odpověděl: „Nemám mnoho štěstí u vděčného člověka!“ Kristus zpíval Bohu chválu i tehdy, když už věděl, že ho zradí jeden z jeho učedníků. Nic nás nemá zdržet od chválení Pána.

To božské je vždy jen to nejlepší a nejvyšší. Není proto nic, co bychom nemohli vzít z jeho ruky. Bůh ví lépe než my, co potřebujeme a co je nám k dobru. Jsme-li vděční, poznáme, že není věci, na které by se nenašlo aspoň něco dobrého. Apoštol Pavel říká ze zkušenosti: „Víme pak, že těm, kdož milují

Boha, všechno napomáhá k dobrému."
(Řím 8, 28)

Jednou jsem četl následující: „Je to snad největší milost, že my křesťané známe konečné vítězství našeho Boha a smíme ho chválit již nyní – a ne teprve na konci – a to proto, že známe konec a že víme, že cizina i opuštěnost, hlad i žízeň, otazníky i tajemství, vše je skryto ve vítězném tématu: ‚Blíž tobě, Bože můj!‘. Všechna utrpení a zklamání se posléze obrátí v ‚chvalorečení‘. Chválit Boha, to znamená vidět zrakem víry konec světa a vítězství Boží nad zlem, vidět návrat ztraceného člověka do Božího ráje.“

Zástup vykoupných bude vděčný zástup. Nevděční lidé nebudou nikdy patřit k těmto vykoupným. Svým chválením Pána můžeme jiné získat pro Boha! Jistý muž řekl: „Komu se podařilo třeba jen jednoho člověka přimět k tomu, aby děkoval Bohu, nežil nadarmo!“

P. P.

BIBLE

Základ naší víry

ODPUŠTĚNÍ NÁM NAŠE VINY

Nemůžeme se vyhnout skutečnosti, že chování člověka často úplně odporuje jeho vlastnímu cítění, moderně vyjádřeno, „kontrola“ vlastního já. Nepodaří se často ani tomu nejlepšímu, aby zvítězil nad nedovolenými přáními a vypořádal se s nimi. Zeptejme se proto nejprve, odkud pak tento „kontrolor Já“ má své měřítko pro to, co je dovolené nebo nedovolené! Najednou se hlásí ke svému právu ten znějící pojem „svědomí“. Co je to jiného, než konflikt svědomí, bojuje-li člověk s nedovolenými přáními? Učiní-li člověk v tomto boji rozhodnutí, které jeho bližnímu, společnosti a především jemu samému škodí, není možné o takovém člověku mluvit jako o nemocném, nedokonalém, trpícím, rušivém nebo zbloudilém? Svědomí upozorňuje každého, že své činy špatně a neoprávněně omlouvá a označuje. Správné označení našeho jednání je „zlé“.

Myšlení lidského srdce je zlé od mladosti jeho.“ (1 Moj 8, 21)

Podobná slova jsou zaznamenána i v Novém zákoně:

„Toto pak jest ten soud, že světlo přišlo na svět, ale milovali lidé více tmu nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí.“ (Jan 3, 19)

Nic však nepomůže chtít se zbáběle skrýt před světlem; přece všechno bude zcela zjeveno.

I. VE SVĚTLE PŘED JEHO TVÁŘÍ

Písmo svaté nám dává několik příkladů o tom, jak se daří člověku, který ve svém nitru ocitá před posledním příslušným místem. Svědomí s velkou vážností ukazuje na protiklad mezi tím, čím mál být, a tím, čím je. Když se Izaiáš ve svém vidění ocitnul v přítomnosti Boží, zvolal:

„Běda mně, již zahynu, protože jsem člověk poskvrněný rty máje, k tomu uprostřed lidu rty poskvrněné majícího bydlím, a že krále Hospodina zástupů viděly oči mé.“ (Iz 6, 5)

Přesně tak se vedlo i dříve tak samozpravedlivému Pavlovi:

„A když byl na cestě, pojednou obkličilo jej světlo z nebe; a padna na zem, uslyšel hlas řkoucí: Sauli, Sauli, proč mi se protiáš? A on řekl: I kdo jsi, Pane? ... A on třesa a boje se, řekl: Pane, co chceš, abych činil?“ (Sk 9, 3–6)

Na jiném místě čteme o jeho výkřiku bády:

„Bídny já člověk, kdo mne vysvobodí od toho těla smrti?“

Jestliže člověk své stíny a poskvrny nepocituje, není to jistě důkazem, že je při sobě nemá, svědčí to o tom, že ještě nebyl v blízkosti u světla. Jestliže jsme se jednou probudili a otevřeli svůj zrak o něco více než obvykle, zhrozíme se sami nad sebou. Zachvějeme se před svatým Bohem. Pak nemůžeme jinak, než zvolat s Davidem:

„Nebo já znám přestoupení svá, a hřích můj přede mnou jest ustavičně... Vytrhni mne z pomsty pro vylití krve, ó Bože, Bože spasiteli můj, a buď s veselím zpěvovati jazyk můj o spravedlnosti tvé.“ (Žalm 51, 5. 16)

„Hospodine, v prchlivosti své netresci mne ani v hněvě svém kárej mne! Nic není celého v těle mém pro tvou hněvivost, nemají pokoje kosti mé pro hřích můj. Neboť nepravosti mé vzešly nad hlavou mou, jako bříme těžké nemožné jsou mi k unesení.“ (Žalm 38, 2–5)

Na jiném místě je napsáno:

„Neboť jsi mi položil nepravosti před sebe a skryté hříchy na světlo obličeje svého.“ (Žalm 90, 8)

II. ROZHODNUTÍ PRO ČISTÝ ŽIVOT

Jsou dvě možnosti postoje k poznaným hříchům a chybám. První pokus, který tak mnozí podnikají, ovšem ke své vlastní škodě, je v utišování hlasu svědomí. Člověk potlačuje v sobě vědomí viny a působí mnohé bolesti své vlastní duši. Toto se potom projeví v sebeovládání, v pocitech nechuti, náladovosti, hašteřivosti, svárlivosti, uzavřenosti, duševních utrpeních, nervových nemocích a v mnohých jiných následcích nevyřešených životních problémů. Kolik manželství je rozvráceno následkem neobjasněných pochybností! Kolik rodinných oltářů leží rozbito, protože jejich strážcové nebyli s to, aby zacelili malé trhlinky! Kolik lidí se stalo nesnášenlivými a žijí s celým světem v nepřátelství, a to jen proto, že svědomí není čisté a zbavené tíhy! Spojivost mezi nevyřízenou záležitostí a jednáním člověka nemusí být pokaždé viditelná; přece se však skoro vždycky vyskytuje.

Je však i druhý způsob, jak se osvobodit od těžce doléhající přítěže: je to pevné rozhodnutí, stůj co stůj se napravit. Radu můžeme opět přijmout od žalmisty:

„Já zajisté, když jsem mlčel, prahly kosti mé i v úpění mém každého dne. Neboť dnem i nocí obtížena byla nade mnou ruka tvá, takže přirozená vlhkost má obrátila se v sucho letní. A protože hřích svůj oznámil jsem tobě, a nepravosti své jsem neukryl; neboť jsem řekl: Vyznám na sebe Hospodinu přestoupení svá, a ty

odpustil jsi nepravost hříchu mého.“ (Žalm 32, 3–5)

Z osobní zkušenosti nám doporučuje:

„Naděje v něm skládejte všelikého času, ó lidé, vylévejte před obličejem jeho srdce vaše, Bůh jest útočiště naše.“ (Žalm 62, 9)
„Vylévejte před obličejem jeho srdce vaše“: jaká je to vzácná možnost! Smíme mu přinést celé své bříme!

III. BOŽÍ OCHOTA ODPOUŠTĚT

Jasně a určitě zní Boží pozvání, abychom přišli k Němu se svými hříchy.

„Pojďtež nu, a poukažme sobě, pravi Hospodin: Budou-li hříchové vaši jako červec dvakrát zbarvený, jako sníh zbělejší; budou-li červení jako šarlat, jako vlna bílí budou.“ (Iz 1, 18)

Může být ještě něco jasněji řečeno, než to právě vyjadřuje tento verš? Když byl Ježíš na této zemi, opakoval toto pozvání podobnými slovy:

„Pojďtež ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.“ (Mat 11, 28)

Aby vzal Ježíš člověku všechny pochybnosti v jeho plnou moc odpouštění hříchy, zdůraznil své odpuštění zázrakem:

„A aj, přinesli mu šlakem poraženého, ležícího na loži. A viděv Ježíš víru jejich, dí šlakem poraženému: Doufej, synu, odpuštění jsou tobě hříchové tvoji.“ (Mat 9, 2)

Když farizeové pochybovali o plné moci Kristově, odpověděl jim toto:

„Neboť co je snáze říci: Odpouštěji se tobě hříchové? čili říci: Vstaň a chod? Ale abyste věděli, žeť má Syn člověka moc odpouštěti hříchy, tedy dí šlakem poraženému: Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého! I vstal a šel do domu svého.“ (Mat 9, 5–7)

K naší velké úště můžeme v bibli číst svědectví o lidech, jimž se dostalo odpuštění, kteří takto zbaveni svých břemen směli vést s Pánem nový život.

„Dobrořeč duše má Hospodinu, a nezapomínej se na všechna dobrodíní jeho, kterýž odpouští tobě všechny nepravosti, kterýž uzdravuje všechny nemoci tvé, kterýž vysvobozuje od zahynutí život tvůj, kterýž tě korunuje milosrdenstvím a mnohým slitováním, kterýž nasycuje dobrými věcmi ústa tvá, odkudž se obnovuje jako orlice mladost tvá.“ (Žalm 103, 2–5)

A jak jásá prorok Micheáš?

„Kdo je Bůh silný podobný tobě, jenž by snímal nepravost a promíjel přestoupení ostatkům dědictví svého, jenž by nedržel na věky hněvu svého, protože libost má v slitování se? Navrát se, slituje se nad námi, podmaní nepravosti naše; nýbrž uvrhneš do hlubin mořských všechny hříchy naše.“ (Mich 7, 18. 19)

To má být také naší zkušeností!

IV. PŘEDPOKLADY PRO ODPUŠTĚNÍ

Odpuštění našich hříchů je spjato s jistými podmínkami: musíme Bohu říci, co nám má odpustit. To se dá vyslovit též slovy bible:

„Jestliže pak budeme vyznávati hříchy

své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, a očistil nás od wszelké nepravosti." (1 Jan 1, 9)

Pán vyžaduje vyznání hříchů, které je provázeno lítostí nad naším hříchem. Upřímnost našeho pokání spatřuje Bůh v naší pohotovosti dotčeným hříchům v budoucnosti zabránit.

„Kdo přikrývá přestoupení svá, nepoví se mu šťastně; ale kdo je vyznává a opouští, milosrdenství dojde.“ (Přisl 28, 13)

Pravé vyznání hříchů nezni: „Když jsem spáchal nepravost,“ nebo když jsem tě zarmoutil“ atd., nýbrž obsahuje označení spáchané nepravosti. Ještě na jeden důležitý požadavek je odpuštění vázáno:

„Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme svým viníkům.“ (Mat 6, 12)

Je nepochopitelně veliký počet lidí, kteří se nazývají křesťané, a přece se nikdy netěší jistotě odpuštění hříchů, protože se stále hněvají na své spolublížní a jsou nesmiřitelní.

Ježíš praví:

„Neboť budete-li odpouštět lidem viny jejich, odpustí i vám nebeský Otec váš. Jestliže pak neodpustíte lidem vin jejich, aniž Otec váš odpustí vám hříchů vašich.“ (Mat 6, 14, 15)

Je velmi vhodné v této souvislosti studovat podobenství Ježíšovo o zlém služebníkovi; je u Mat 18, 23–15.

V. KUM SE MAME VYZNAVAT?

Na tuto otázku nám dává Písmo svaté jednoznačnou odpověď:

Nejdříve vyznat všechny hříchy Bohu; neboť každý hřích se týká Boha, protože jsme Boží stvoření.

„A protož hřích svůj oznámil jsem tobě, a nepravosti své jsem neukryl; neboť jsem řekl: vyznám na sebe Hospodinu přestoupení svá, a ty odpustil jsi nepravost hřichu mého.“ (Žalm 32, 5)

„Pane, my vyznáváme naši bezbožnost a nepravost otců našich; neboť my jsme proti tobě hřešili.“

Spasitel nás učí modlit se k Bohu:

„Otče náš, jenž jsi na nebesích... odpusť nám naše viny.“ (Mat 6, 9, 12)

Ježíš nemluví o tom, že bychom k této prosbě potřebovali nějakého lidského prostředníka. Bylo-li by v prosbě za odpuštění takového prostředníka zapotřebí, musili bychom také prosbu za vezdejší chléb dát pronášet knězem; neboť tato prosba je ve stejné modlitbě. Apoštol Petr praví jasně, kdo obdrží odpuštění:

„Jemuť všichni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezme skrze jméno jeho všeliký, kdožkoli by uvěřil v něho.“ (Sk 10, 43)

Nikde nemluví Nový zákon o tom, že bychom museli jít pro odpuštění hříchů k jinému knězi, než je nejvyšší kněz Ježíš. Známá slova u Jana 20, 23 řekl Ježíš nejenom apoštolům, ale ke všem přítomným. Skrze Lukáše se dovidáme, že jistého večera se shromáždilo nejen jedenáct učedníků, ale také jiní následovníci s ženami. (Luk 24, 33) Proto mají uvedená slova jen tento smysl: Slyšeli jste mé poselství, máte příkaz je oznamovat; kdo vašemu slovu uvěří, obdrží odpuštění. Za ty, kteří slova učedníků o víře v Krista přijímají, koná Ježíš přmluvu. (Jan 17, 20) Takovým lidem náleží odpuštění; prostředníkem je však sám Ježíš:

„Jedenť jest zajisté Bůh, jedenť také i prostředník Boží, a lidský člověk Kristus Ježíš.“ (1 Tim 2, 5)

My však musíme vyznávat lidem a prosit je o odpuštění, jestliže jsme jim ublížili.

„Vyznávejte se pak jedni druhým z hříchů svých, a modlete se jedni za druhé, abyste uzdraveni byli.“ (Jak 5, 16; Luk 15, 21)

VI. VĚŘIT V ODPUŠTĚNÍ

Vzácné je zaslíbení o odpuštění. Také o něm platí Kristův slib.

„Za čez byste koli modléce se prosili, věřte, že vezmete a stanet se vám.“ (Mar 11, 24)

Prosíme-li Ježíše o odpuštění, potom musíme věřit, že nám odpustí.

„Zde se však jeví osudný omyl, kterého se dopouštějí tisícové tím, že pochybují o tom, že jim Pán Ježíš hříchy osobně odpustil. Velkou přednost mají ti, kteří se snaží splnit podmínky odpuštění a jsou si jisti odpuštěním hříchů. Nepochybuj ani ty, Bůh v těchto zaslíbeních myslí i na tebe, protože jsou pro každého přestupníka, který má opravdovou lítost. Aby tato lítost byla opravdová a předcházela odpuštění, k tomu potřebujeme síly a milosti vydané pro nás Kristem a přinášené nám Božími posly. Nikdo z lidí není tak hříšný, aby v Pánu Ježíši, který za všechny zemřel, neměl možnost najít dostatek spravedlnosti a čistoty. Kristus chce z každého sejmut hříchy, poskvrněné roucho a odít jej bílým a neposkvrněným pláštěm spravedlnosti, čistoty a věčného společenství dítky Božího s Tvůrcem vesmíru... Děkuji Bohu za jeho Syna a pros ho o milost, aby jeho smrt za tebe nebyla nadarmo! Dnes k tobě mluví Duch svatý a zve tě. Přines Pánu Ježíši celé srdce a potom také okusíš jeho požehnání.“ (Cesta ke Kristu, str. 40, 42)

MŮJ IDEÁL JE MOJE MATKA

Do vyššího ročníku jedné dívčí školy přišla školní inspekce. Pan inspektor se zájmy osobně zeptal: „Která z vás máte nějaký ideál?“ Ale ve třídě bylo ticho. Žádná z dívek se nehlásila. Dívky se jen na sebe dívaly, poslušně se pod lavičí, sem tam se některá pousmála. Jinak však bylo velké mlčení. Snad čekala jedna na druhou. Až na jednou se vzadu zvedla ruka. Jedna dívka, trochu zčervenala rozpaky, ale se zářícíma očima řekla jasným hlasem: „Můj ideál je moje matka.“

Mít ideální matku, to je velký dar od Boha. Ve 2 Moj 2, 1–10 čteme o narození Mojžíše. Výchova, které se mu dostalo od matky v prvních letech jeho života, přímo ovlivnila jeho další život. První jméno, které se dítě učilo vyslovovat, nebylo jméno pohanského boha Isis nebo Osiris, ale jméno živého Boha. Mojžíš byl vychováván svou matkou až do doby, kdy jej musela předat faraónově dceři. Byla si plně vědoma své odpovědnosti za výchovu svého dítěte, a proto mu vyprávěla o velkém a živém Bohu Izraele. Na dvoře faraónově studoval Mojžíš egyptskou moudrost, avšak nepřijal pohanství, které mu současně podávali. Zůstal věrným Izraelitou. Vliv jeho matky působil na Mojžíše velmi dlouho. V knize Patriarchové a proroci čteme: „Nemohl zapomenout na naučení, která kdysi přijal od své

matky. Uchovala jej před pýchou, nevěrou a nepravostí, které bujely na královském dvoře.“

V Písmu svatém máme několik příkladů věřících matek, které cítily za své děti plnou odpovědnost. Např. Anna za svého syna Samuele (1 Sam 1, 27–28) nebo Eunika za syna Timoteje (2 Tim 1, 5). Otřásající jsou však zprávy o špatném vlivu matky, jak tomu bylo např. u Herodiady na Salome (Mar 6, 21–25) nebo Atalije na Ochoziáše (2 Par 22, 3). O Atalii čteme: „Nebo matka jeho nabádala jej k bezbožnosti.“

Jistý zbožný muž řekl: „Největší dobrodiní, které může Bůh člověku projevit, je bezesporu opravdová věřící matka. Děkuji Bohu za svou matku. Je to velkolepá myšlenka vědět, že moje matka často se mnou hovořila o Bohu — a dělá to ještě dnes. Každý má jen jednu matku. A kdybych sám už měl stříbro na skráních, přece jsem dítětem své matky!“

„Mateřské srdce je nejkrásnějším a nenahraditelným místem pro dítě v každém věku. I tenkrát, když toto dítě zestárne a zseďiví. V celém vesmíru má každý jen jedno takové srdce.“ (A. Stifter) Milující matka najde vždy slova útěchy (Iz 66, 13). Když jsme zasaženi utrpením a bolestí, jdeme k matce. Ona umí nejlépe potěšit. Mateřská

láska je to nejvyšší a nejuročnější na celém světě. Tato láska může být překonána jen láskou našeho nebeského Otce. „I zdalí se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad plodem života svého? A byt se pak ony zapomněly, já však nezapomenu se na tě“ (Iz 49, 15). Pod vlivem této lásky jsme všichni.

Známe mnoho velkých křesťanských mužů a misionářů, ale neznáme jejich matky. Byly to však ony, které uschovaly své děti k velkým činům. Co jsem a co znám, za to vděčím své matce. Moje matka má větší radost z upřímného a vděčného srdce, ze stálých malých pozorností, než z obrovské kytice jednou za rok. Pán Bůh nám dává ve svém Slově nádhernou radu: „Nechat se tedy veselí otec tvůj a matka tvá, a ať plěše rodička tvá!“ (Přisl 23, 25) Nejvyšším posláním je být dobrou matkou — nejvyšší povinností je být vděčným a poslušným dítětem. Matka si zaslouží úctu. Jeden velký státník řekl: „Žena, která tlačí před sebou dětský kočárek, má právo říci i největšímu básníkovi: „Prosím, uhněte mi z cesty.““ Římský politik Libanius byl zapřísnělý nepřítel křesťanů, ale jedno musel přiznat: „Jak krásné ženy mají však křesťané!“

Tento výrok bych chtěl vztáhnout i na naše matky a ukončit slovy oné dívky: „Můj ideál je moje matka!“ L. G.

TAJEMSTVÍ ČLOVĚKA

J. MARCOLLA

„Ze všech darů, jichž se nám od Boha dostalo jest nejvzácnější dar řeči. Žádný dar nemůže být k většímu pozhledání než právě tento.“ E. G. W.

Řeč je schopnost mluvit a podle Pisma svatého může přinášet mnoho štěstí a dobra, ale i zla. Apoštol Pavel píše věřícím: „Mluvíte mezi sebou...“ (Ef 5, 19) Proto můžeme říci, že žijeme, abychom se naučili mluvit. Tam, kde lidé již nechtějí spolu mluvit, dochází k nelidskému jednání. Také němí se mohou dohovět tím, že si dávají znamení, která prozrazují, že mají srdce. Jejich gesta mluví. Dokonce i mlčení člověka může být výmluvné. Když ale lidé nechtějí již spolu mluvit, tu přestává být člověk pro svého bližního člověkem. Když přátelé přestanou spolu mluvit, je jejich přátelství ohroženo. Když manželé si již nemají co říci, je ohroženo jejich manželství a tím i jejich lidství. Kdyby Bůh přestal k nám mluvit, byl by pro nás mrtvý a my pro něho. Žijeme jeden pro druhého v tom, že spolu mluvíme.

Naše řeč nás prozrazuje. „Jistě i ty z nich jsi, nebo i řeč tvá známa tebe činí.“ U Petra to bylo galilejské nářečí, které ho prozradilo. Cizího člověka vy-
zeme, aby promluvil a my poznáme, s kým jsme se setkali. Projevujeme se tím, že mluvíme a jak mluvíme. Když lidé nemají již nikoho, kdo je považuje za hodna oslovení, pak se to rovná rozsudku smrti. Když zmlknou ústa někoho, kdo nám byl milý, pak to zasáhne hluboko do našeho života. Když se nám však od-
cizí někdo žijící, pak to naruší a otřeše celý náš život. Člověk má své lidství v řeči. Kdyby nás lidství nepudilo k tomu, abychom s lidmi mluvili, pak bychom pro své okolí ztratili své lidské rysy. Přitom řeč znamená mnohem více než jen prostředek k technickému dorozumění. Každý člověk musí umět pojmenovat věci, které potřebuje. Jinak by jimi nemohl disponovat. Jestliže se však naše řeč sniží na pouhé názvosloví, získa nábytvárnický přístup k lidskému srdci.

Kde se člověk učí řeči srdce

Předně myslíme na to, jak nás naše matka učila mluvit. Jejím laskavým oslovením vznikla i naše řeč. Pro matku to byl velký okamžik, když jsme na její laskavé oslovení poprvé odpověděli úsměvem a pak vždy zřetelněji slovem. Když nás uslyšela mluvit, získala v nás živého partnera své lásky. A to nás spojuje po celý život.

V mnohém hlubším smyslu jsme se však naučili mluvit tím, že Bůh k nám promluvil. „I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh.“ Vždyť lidé vlastně ožili tím, že Bůh je oslovil. Vždyť s rostlinami a zvířaty nemluvil Bůh tak jako s lidmi. To je tajemství života. Tajemství je v tom, že Bůh se projevil člověku řečí. „Častokrát a rozličnými způsoby mluvil Bůh.“ (Žid 1, 1) Jako laskavé slovo naší matky nás probudilo k živé řeči — odpovědi, tak i Boží slovo vzbuzuje v lidském srdci odpověď. U člověka je charakteristické, že když slyší slovo Boží, pak nachází řeč svého srdce a v ní své lidství. V tom je tajemství člověka, že slyšel slovo Boží, které ho učinilo člověkem. Tohoto tajemství se nikdy nezabývá.

Proto je nebezpečné, když naše srdce přestává hovořit s Bohem. Pak zůstane jen mluvení mezi námi lidmi a to se také promění. Vždyť lidé, k jejichž srdcím už nemluví Bůh, jen stěží zachovají řeč srdce. Je pravda, že nemohou přestat mluvit s lidmi, ale to je jen řeč technické výměny. Řeč zchudne. Srdce, které bylo raněno, stane se plaché. Kde je láska zklamána, lidé se vzájemně od-
cizí a vytvoří se prostředí strachu. Člověk neotevírá své srdce před těmi, jichž se bojí. Zde dokonce hldá i svůj jazyk, a tak řeč odumře. Přerušení rozhovoru mezi lidmi, kteří se slyšeli a rozuměli si, je nebezpečné. Z toho přirozeně vyplývá: Mluvit a milovat náleží pevně k sobě. Kdo již nemluví, ten již neprojevuje svou lásku. Láska učí mluvit. Jak dovede matka měnit tón své řeči. Podle toho, zda vidí své dítě trpět nebo jásat, zda její dítě je nemocné nebo zdravé, zda je ve svém charakteru ohrožené nebo bezúhonné. Lidé potřebující pomoci vábí lásku a projev lásky. „Nebo z hojnosti srdce ústa mluví.“ (Mat 12, 35)

Vhodné slovo v pravý čas je velký dar. Bible mluví o službě diakónů v církvi. I my ji dovedeme ocenit a nestačíme ji dost zdůrazňovat. Dobré skutky mluví jasnou řečí. A činy jsou jen potud zdravé, pokud mluví. Nejlepší čin, který může člověk pro svého bližního učinit, je v tom, že pro něho najde vhodné a pravé slovo. „Veselí bývá člověk s odpovědí úst svých; nebo slovo v čas příhodný ó jak jest dobré.“ (Přisl 15, 23) Proto můžeme říci, že cílem našeho života je naučit se mluvit. Jen tak se stáváme bližními; a ten, kdo našel své bližní, otevírá se jim. Tím se teprve stává opravdovým

člověkem. Než se však můžeme v tomto smyslu stát člověkem a bližním, povolal nás Bůh k tomu, abychom byli lidmi před jeho obličejem. On k nám mluvil a chce nás vyprovokovat k odpovědi. „Namlouval mne, Hospodine, a dal jsem se přemluvit.“ (Jer 20, 7)

Ve svém protějšku — Bohu se lidé stávají lidští. Když bible mluví o tom, že v nebi panuje radost nad jedním hříšníkem pokání činícím, pak tím myslí nebeskou radost nad každým, kdo se probudí ze spánku, ve kterém je mrtvý pro Boha. Mrtvý se začne pohybovat, tlukot srdce ožije, otevrou se oči a ústa, a zaturzelost i němota zmizí. Na místo prázd-
ného žvanění nastoupí řeč skutečného člověka. Člověk odpovídá Bohu: „Dal jsem se přemluvit.“ Bůh získal člověka, když mu člověk odpovídá a opětuje jeho lásku. Také mezi námi lidmi je tomu tak, že lásku člověka opětujeme slovy.

Všechno, co o Ježíši víme, je svědectvím, že On našel to pravé slovo v pravý čas. V tom měli lidé život, že ho slyšeli mluvit. A tento život ztratili, když od-
mítali jeho slovo. Proto Ježíš plakal nad těmi, kteří si od něho nic nechtěli dát říci. Ke svým učedníkům mluvil i v té chvíli, když ho už považovali za mrtvého a neodvratně pohřbeného. Učedník, jehož skutečně ztratil, si vzal život. Ti ostatní, pro které se po velikonocích teprve opravdu stal Slovem Božím, našli novou řeč. Opět se modlili a uměli oslovit i své bližní, kteří se divili, jak oni neučení lidé dovedou mluvit. Skrze jejich poselství sahá Slovo Boží až k nám. V něm chce přijít Bůh ke slovu mezi námi a chce nás učít mluvit. „Naše slova, jako následovníků Kristových, měla by být taková, aby v křesťanském životě byla i jiným ku pomoci a povzbuzení. Musíme svědčit o milosrdenství a dobrotě našeho Boha, o nesmírné hloubce lásky našeho Spasitele. Naše slova mají být projevem chvály a díky. Jestliže mysl i srdce jsou naplněny láskou k Bohu, bude se to zjevovat v naší řeči.“ (E. G. W.) Kde mluví Bůh, tam se obnovuje řeč srdce. Kde Bůh ze srdce mluví s námi, nemůžeme mu odeprít odpověď srdce. A ten, kdo našel řeč srdce před Bohem a k Bohu, ten nemůže odeprít své srdce lidem, s nimiž se stýká. Bude s nimi mluvit obnovenou řečí. A kdo tak mluví, podává sám sebe. V tom je také i nebezpečí „zranění“ vlastního JÁ. Bůh sám žehná těm, kteří nezůstávají němí pro Boha a lidi. Bůh udržuje a nese svět i svou církev svým slovem. A to je velké tajemství.

POLŠTÍ ADVENTISTÉ JUBILOVALI

Rok 1971 byl pro adventisty s. d. v Polsku jubilejním rokem. I když adventní poselství proniklo do Polska z Krymu a Ukrajiny již v roce 1888, byli tamější věřící bez vlastní organizace na celém území státu. Ta byla vybudována až v roce 1921 na konferenci v Bydgošti.

Polští adventisté pocítovali po celá desetiletí těžké ovzduší náboženské nesnášenlivosti. Teprve v roce 1946 uznala polská vláda církev adventistů s. d. jako plnoprávnou církevní organizaci a postavila ji na roveň ostatním církvím. Dnes mají adventisté vlastní theologický seminář ve Varšavě, ve vlastním vydavatelství „Znaki czasu“ vydávají vedle knih i dva časopisy a těší se plné svobodě.

Na slavnostním jubilejním shromáždění, které se pod heslem „Bůh — evangelium — člověk“ konalo v září ve Varšavě, se sešli představitelé téměř všech církví v Polsku. Přítomni byli též předseda Generální konference církve adventistů s. d. R. H. Pierson, předseda severoevropského oddělení GK W. D. Eva a čtyři kazatelé ze Sovětského svazu. Na závěr oslav přijal představitel Generální konference i domácí církve ministr Dr. A. Skarzynski.

GIGANTICKÁ KRISTOVA SOCHA V TEXASU?

Mexiko chce Spojeným státům severoamerickým věnovat gigantickou Kristovu sochu, která by byla postavena v Zálivu těla Kristova na pobřeží Texasu. Socha má být darem Mexičanů k 200. výročí založení USA.

Před sto roky dostala Amerika od Francouzů sochu Svobody, stojící dnes v New Yorku.

ZLODĚJI AUT V ŘÍMSKÝCH KATAKOMBÁCH

Katakomby v Římě, které kdysi sloužily k úkrytu pronásledovaným křesťanům, staly se v poslední době útočištěm zlodějů automobilů. Odcizená vozidla jsou dopravována do podzemí, kde je zloději demontují a jejich části potom prodávají. A tak v mís-

tech, kde před staletími žili a umírali křesťané, jsou dnes skladiště rozebraných fiatů a jiných automobilů.

Policisté se o tomto úkrytu dověděli od pastýře dobytka, který již asi před pěti lety viděl, jak dvě vozidla vjíždějí do katakomb. I když se jim v poslední době podařilo některá podzemní „pracoviště“ a skladiště odhalit, přece nemohou být s dosavadním pátráním spokojeni.

Policejní komisař Antonio Zuchi řekl, že katakomby mají asi dvanáct kilometrů tunelů, a zloději do nich vnikají tajnými vstupy a chodbami, které bezpečnostní orgány dosud neobjevily.

ZASEDÁNÍ SVĚTOVÉ RADY METHODISTŮ

350 delegátů, kteří zastupovali 40 miliónů metodistů z 87 zemí, se koncem srpna loňského roku sešlo na 12. zasedání Světové rady metodistů. Tento kongres, který se konal v americkém Denveru, se vyslovil pro čtyřletý program, v němž je hlavní důraz položen na evangelizaci. Celá konference probíhala ve znamení ekumenického porozumění. Jako hosté se jí zúčastnili nejenom zástupci různých protestantských církví, ale i katolíci a pravoslavní. Kardinál J. Willebrand, předseda vatikánského sekretariátu pro jednotu, ve svém projevu, proneseném v Denveru, ocenil snahy, jež různé církve a denominace vynakládají ke vzájemnému sblížení.

CEJLON SE VRACÍ KE SVĚTOVÉMU KALENDÁŘI

Cejlonská vláda rozhodla, aby v zemi nebyl více užíván lunární kalendář, a aby neděle byla znovu oficiálním dnem pracovního klidu.

V roce 1966 zde byl totiž uznán buddhistický „lunární měsíc“, který nepočítá se sedmidenním týdnem. Křesťané se obávali, že v tomto novém systému poklesne účast na bohoslužbách, a proto se mu přizpůsobili.

O návrat ke světovému kalendáři se nejvíce zasloužila ministerská předsedkyně S. Bandaranaiková.

80 000 BRAZILSKÝCH ADVENTISTŮ V BOJI PROTI DROGÁM

Po dohodě s brazilskou vládou se postavilo 80 000 mladých adventistů v této zemi do boje proti drogám a alkoholu. Ve spolu-

práci s lékaři, psychology a pedagogy připravili řadu přednášek, které jsou postupně na různých místech předkládány veřejnosti. Celá akce vykazuje velmi dobré výsledky. Jenom v oblasti Sao Paula má dnes církev 13 středisek pro léčení alkoholiků.

NOVÉ ARCHEOLOGICKÉ OBJEVY V PALESTINĚ

Pod vedením Dr. A. Birana, vedoucího izraelského oddělení pro výzkum starověku, podnikla v loňském roce skupina archeologů rozsáhlé vykopávky, při kterých spolupracovaly stovky izraelských a zahraničních studentů. Jeden z nejpozoruhodnějších objevů byl učiněn u Tel Dan, v severní části země. Dr. Biran věří, že zde našli oltář, na němž v době Jeroboamově stálo zlaté tele.

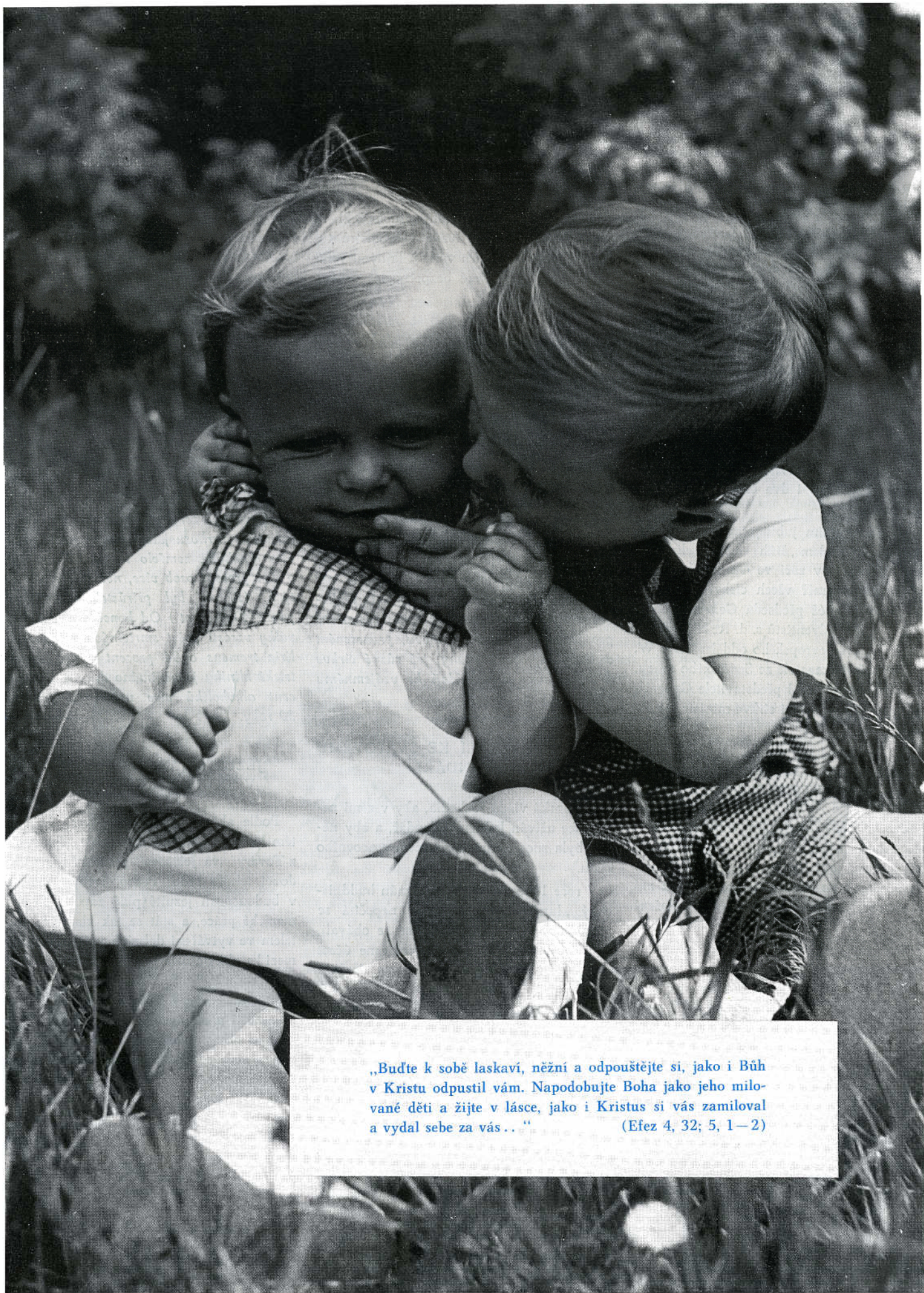
VZRŮST SPOTŘEBY ALKOHOLU VE ŠVÝCARSKU

Jak oznámily švýcarské statistické úřady, stoupla v této zemi pronikavě spotřeba alkoholu. Na cirrhosu jater, způsobenou požíváním alkoholu, zemřelo v šedesátých letech o 224 procent osob více, než v letech třicátých. (Přitom byl přírůstek obyvatelstva pouze 40 procent.) Od konce druhé světové války vzrostl počet smrtelných případů deliria tremens o 94 procent a na psychiatrické kliniky je přijímáno dnes o 108 procent alkoholiků více než před necelými 30 roky.

JEZUITÉ JAKO PRŮKOPNÍCI V EKUMENICKÉM HNUTÍ?

Podle akčního programu, který na čtvrtém mezinárodním kongresu „ekumeniků z Tovaryšstva Ježíšova“ předložil hlavní vedoucí tohoto řádu, Pedro Arrupe, mají se v budoucnosti jezuité plně zapojit do ekumenické práce, a stát se tak kladným činitelem ve vytváření dobrých vztahů nejenom mezi katolíky a ostatními křesťany, ale i mezi příslušníky jiných náboženství a ateisty. Ekumenické styky nesmějí být nadále jen záležitostí představených tohoto řádu. Pedro Arrupe dále vyzval všechny jezuity, aby věnovali velkou pozornost ekumenické výchově mládeže, a zaměřili se též na řešení problémů, které církvi přináší moderní doba.





„Buďte k sobě laskaví, něžní a odpouštějte si, jako i Bůh
v Kristu odpustil vám. Napodobujte Boha jako jeho milo-
vané děti a žijte v lásce, jako i Kristus si vás zamiloval
a vydal sebe za vás...“ (Efez 4, 32; 5, 1–2)